Otuz ikinci sene. Sayı : 4368 – 12

Pazartesi 13 Mayıs 1940

Dikkat:

Zengin ve eğlenceli müsabakamıza aid tafsilâtı 7 nci sayfamızda okuyunuz.

Tasviri Efkâr

Başmuharriri: Ebüzziya zade Velid

MÜSTAKİL YEVMÎ GAZETE

Telefon: 20520
Telg. Tasviriefkâr İstanbul

Hayatta muvaffak olmanın sırrı fırsatı yakalayıp istismar etmektir.

(Şerhi 7 nci sayfamızdadır)

Amerikada Harp Lehinde Tezahürat

ALMANLAR MAJINO HATTINA SALDIRIYORLAR

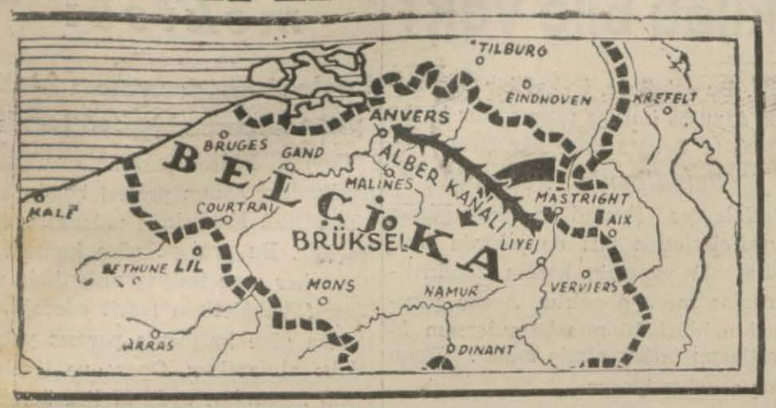

Almanlar dün Belçikada Alber kanalını bir noktadan geçtiler, haritada bu hareket görünmektedir

Alber kanalında bir gedik açıldı, Almanlar kütle halinde paraşütçü indiriyorlar, 300 tayyare düştü

Paris, 12 (Hususî) — Almanlar bu sabah ilk defa olarak Maginot'yu zorlamağa başlamışlardır.

Londra, 12 (Hususî) — Holanda ve Belçika hudutlarında muharebe günden güne artan bir şiddetle devam etmektedir.

Dündenberi pişdar kıtaat arasında

(Devamı 3 üncü sayfamızda)

Günün yazısı

Kendi kendimizi Düşünmek Mecburiyetindeyiz

Avrupanın garbinde mahşeri vukuatın cereyan etmekte olduğu bu dağdağalı günlerde Cümhuriyet hükûmeti, memleketimizde umumi hayatın tabii cereyanını muhafaza için elinden geleni yapıyor, ne fevkalâde tedbirler var, ne her adımda insanı şaşırtan takyidat konuldu, herkes zamanın müsaadesi mertebesinde işile gücile meşgul olabiliyor, mektep, köy enstitüsü, hastane gibi çok muhtaç olduğumuz tesisat düşünülüyor ve bu da umum memleket halkını hem müsterih ve hem müteselli ediyor.

Bu, garpte cereyan etmekte olan kanlı hadisata lâkayt kalıyoruz, demek değildir. Bilâkis harpten hariç kalmak nimetine mazhar olan her millet gibi, biz de, garp medeniyetini temsil eden üç büyük millet ve devletin böyle en amansız savletlerle biri birlerini imhaya çalışması karşısında şüphesiz müteessiriz. Şu anda o memleketlerde binlerce, yüz binlerce, hattâ milyonlarca insan, beşeriyetin şimdiye kadar mislini görmediği müthiş bir hâile içinde çırpınıp duruyor. Daha dün garbin mâbehülifthârı olan mâmureler, birkaç dakika içinde viraneye çevriliyor, asırlarca mesainin mahsulü olan medeniyet asarı yanıyor, yıkılıyor, parçalanıyor.

Garp medeniyetinin bu kadar fikri terakkiyatına, bu kadar hukuki mevzuatına rağmen böyle, yavrusunu yiyen devler gibi, kendi kendini yok etmeğe çalışması, ayni zamanda çok ibretle seyredilecek manzaralardandır.Bu manzaraya biz Türkler bir taraftan büyük ibretle bakıyoruz, fakat ayni zamanda garp âleminin zorla başına getirdiği bu belâda maddi ve manevi hiçbir mes'uliyetimiz olmadığından dolayı da vicdanen müsterih bulunuyoruz.

Mes'ul olmamız şöyle dursun, bundan yirmi sene evvel bizi de zorla içine attıkları felâket uçurumundan misli görülmemiş fedakârlıklarla kurtularak istiklâlimize sahip olduğumuz gündenberi Avrupanın sulhüne ve selâmetine bizim kadar candan yardım etmiş başka millet yoktur.

Bu samimî sulh aşkımızın sevkile, daha dün kendilerile en biaman boğuşmalar yaptığımız milletlere, her şeyi unutarak elimizi uzattık ve çalışa çalışa, hulûs ve samimiyet göstere göstere, nihayet Balkanların birbirile aslâ uyuşamaz zannedilen milletlerini birleştirerek ortaya Balkanlar anlaşması denilen siyasî teşekkülü çıkardık. Bu anlaşmanın ne büyük dürbinlik eseri olduğu, bilhassa şimdi anlaşılmış olsa gerektir. Eğer Balkan milletleri şimdi de, istiklâl har-

(Devamı 5 inci sayfamızda)

Ebüzziya Zade
VELİD

Paraşütle asker indirme macerası

Paraşütle memleket fethi Finlandiyada tecrübe edilmiş, hiç bir netice vermemişti. Bu garip harp usulü hakkında bir fikir vermek için Avrupa gazetelerinde çıkan bu resmi karilerimize takdim ediyoruz

Dünya Harbi ve Japonya

Tokyo, 12 (Hususî) — Hariciye Nazırı Arita dün Holanda sefirini kabul ederek, Felemenk Hindistanının statükosunda yapılacak herhangi bir değişikliğin Japonya tarafından müsamaha ile karşı-

(Devamı 7 inci sayfamızda)

Amerikada harp temayülleri

* * *

Efkârıumumiyede anî bir tahavvül oldu, matbuat harbe müdahale lüzumunda ısrar ediyor

Londra, 12 (Hususî) — Son taarruzlar dolayısile Amerika

(Devamı 7 inci sayfamızda)

RUMANYA KABİNESİ

Takip ettiği haricî siyasettenayrılmıyacak

Tataresku dün yeni kabinenin programını bildirdi

Bükreş, 12 (Hususî Muhabirimiz Bildiriyor) — Rumanyada kabinenin değişmesi, bütün memlekette tasvib edilmiştir. Rumanyada esasen bir millî birlik kabinesinin kurulması bekleniyordu.

Kabinenin bariz vasıfları şunlardır: Yeni hükûmet eski haricî siyaseti katiyen değiştirmiyecek, Balkanlara karşı olan taahhütlerine ayni sadakatle bağlı kalacaktır.

Tataresku bu münasebetle bugün beyanatta bulunmuş ve ezcümle şu sözleri söylemiştir:

«Siyasetimizin daimî hedefleri, her türlü ahvalde en sıkı bir bitaraflık muhafazası, Balkan antantı ve mütte fiklerimizle rabıtalarımızın takviyesi, komşularımızla olan münasebatımızın derinleştirilmesi, bütün milletlerle normal münasebetlerin inkişafıdır ve böyle olmakta berdevamdır.

(Devamı 7 de)

Rumanya kralı Karol

ITALYADA TAŞKINLIK

Ingiliz Sefareti Memurlarına Dayak Atıldı, Gençler İngiliz Aleyhtarı Yaftaları Sağa Sola Asıyorlar

Moskova, 12 (Hususî) — İtalya matbuatı müttefikler aleyhinde şiddetli neşriyatta bulunmaktadır. Almanların tarzı hareketi İtalyan hükûmet mehafilinde çok müsaid bir tarzda karşılanmıştır.

Dün İtalyan gençleri, İngiltere aleyhinde büyük tezahürat yapmışlar ve otomobilde geçen sefaret erkânına tecavüz etmişlerdir.

Yüzlerce kişiden mürekkep bir kafile otomobilin etrafını çevirmişler ve ellerinde İngiltere aleyhdarı yaftaları zorla otomobilin üzerine yapıştırmışlardır.

Sefaret erkânı civardaki otellerin birine iltica ederek tecavüzden kurtulmuşlardır.

Kafile daha evvel sefaret binasının önünde de toplanmış ve İngilizlerin aleyhinde şiddetli bir nümayiş yapmıştır. O sırada aşağıya inen iki sefaret memuru ağır surette tecavüze uğramışlar ve yumruklarla dövülmüşlerdir.

Galatasaray Vefayı Mağlûp Etti, Beşiktaş Fenerle Berabere Kaldı

Beşiktaş - Fenerbahçe maçında Hakkı Fener kalesi önünde

[Yazısı 6 ncı sayfamızda]

Arkadaşımız İzmirde : 7

Kızılçullu Köy Enstitüsü

Enstitü Ege mıntakasında olduğu için, bu mıntakanın hususiyetlerine, ihtiyaçlarına göre yetiştirilmeleri gözetilmek şartile Muğla, Aydın, Denizli, İzmir, Manisa, Balıkesir vilâyetleri köy çocuklarının alınıp yetiştirilmesi yoluna girilmiştir.

YAZAN : *Kandemir*

«Köyün muhtar odasındayız. Muhtar 40 yaşlarında bir adam. Bekçi içeri girdi. Muhtara: — Nahiyeden o geceki kâğıdı istiyorlar — dedi. Muhtar; Hangi kâğıt? diye sordu. Öteki; sarı kâğıd! cevabını verdi. İkisi birden masanın üstünde, karmakarışık duran defterlerin arasında kâğıdı aramağa başladılar. Fakat sarı kâğıt yoktu. Sarılık istenen kâğıdı bulmağa yetmedi. Biribirlerine soruyorlardı: Bu kâğıt kaç yapraktı, hatırında mı? Bekçi hatırladı: Dört yapraktı, dedi. Böylece, neden sonra, dört yapraklı sarı kâğıdı bulabildiler. Koca köyün muhtarı devletin resmî evrakını ancak rengin - den ve adedinden tanıyabiliyordu. Çünkü köyde mektep yoktu. Muhtar da tabiatile okuma yazma bilmiyordu!»

«Bir başka köydeyiz. Tek katlı in gibi bir köy evine girdik. Loş ve isli odada ocağın başında bir kaç çocuk oynuyor. Çocuklarla konuşmağa başladık. Dışarıdan bir kadın geldi, kucağındaki çocuğu gösterdi: Ne istiyonuz, onları bırakın, şuncazın derdine bir çare bulun, dedi. Ne var, ona ne oldu bacı? diye yanına yaklaştım. Kucağındaki çocuğu aldım. Bu çocuğun sapsarı çehresi, çöp gibi bacakları, küp gibi karnı vardı. Başına baktım. Tepesinde el büyüklüğünde bir şey var Bu nedir? dedim Tavuk pisi. Yüreği gidiyor da, çeksin diye koyduk! cevabını verdi. Köye ilk defa gelen, köylüyü yeni gören arkadaşım ağlıyordu.»

«İki defa istilâ görmüş bir köyde yaşlıca bir kadına, köylerinin düşman eline ne zaman geçtiğini sordum. Söyledi ve anlattı Kim kurtardı? dedim. Kemal, diyorlar, O kurtardı ya oğul!... cevabını verdi. Soruyu ilerletmek istiyerek; Kemal kim, canlı mı, cansız mı? Sağ mı, ölü mü? dedim. Ne bilek-oğul, canlı mı, cansız mı, bilmiyon ki? dedi.

«Böyle müşahede ile tesbit ettiğim yüzlerce hâdise var ki hepsini buraya yazmayı fazla buluyorum. Onların hepsinin ifade ettiği mânâ şudur: Köylerimiz mektepsizdir! Evet, on dört milyon köylünün 1,680,000 çocuğundan ancak 276,688 çocuk okula kaydedilmiş ve uğramış olup 1 milyon 403,312 çocuk mektep ve muallim yüzü görmemiş bulunuyor. Çünkü bu çocukları okutabilmek için yeniden 40,000 muallime ihtiyacımız vardır. Mevcut muallim mekteplerimiz ise yılda 700 öğretmen yetiştirmektedir ki, bunlar muhtelif sebeplerle meslekten ayrılan öğretmenlerin yerlerini bile güç doldurabiliyorlar. O halde şu suali sorabiliriz: Mektepsiz olan 35,227 köyümüzdeki bir buçuk milyon çocuğu ilânihaye okutamıyacak mıyız? Yurdunu seven hiç bir Türk münevveri bu suale «Evet» diyemez. Hayır, köylüyü okutmak mecburiyetindeyiz. Bu muhakkak, fakat nasıl?

Yapılacak iş şudur: Bu mahrumiyeti ortadan kaldırmak için terakkiyi durduran veya uzun zamanlar istiyen klasik metodlara saplanmadan iyiyi, en iyinin sevdasile elden kaçırmadan, her vasıtadan istifade, yılın kışını ve yazını, günün gecesini ve gündüzünü kullanarak süratle köy öğretmeni yetiştirmek ve köy okulu açmak lâzımdır!»

Sözün kısası budur; başka türlü, ne köylü okuyabilir, ne köy kalkınabilir ve on dört milyonumuz kesif bir cehalet içinde boğulup gider!»

Yukarıki satırlar benim değildir. Üç gün evvel İzmirde yeni basılmış bir kitap elime geçmişti. Şöyle bir iki sahifesini çevirdim, bir kaç satırına göz atayım, dedim, sonra kitabı elimden bırakamadım, bu 278 büyük sahifeyi gittikçe artan bir iştiha ile doya doya okuyup bitirmeden rahat edemedim.

Nihayet, bazı parçalarını size de vermekten kendimi alamadığım bu kitabın M. Emin Soysal ismindeki müellifini merak ettim.

— Kızılçullu köy enstitüsü direktörüdür, dediler.

Kızılçullu Köy Enstitüsünün Direktörü Emin Soysal kaydedilmek üzere gelen bir talebe ile beraber

Kalktım, oraya gittim. Tanıştık. Kısa boylu, tıknaz, esmer, zeki, idealine sarsılmaz bir aşkla bağlanmış, kendini köy davasına vermiş, aslen de köylü bir öğretmen..

Bütün ömründe para, para, para!.. diye didinmiş, çırpınmış bir gözü doymaza içleri tıklım tıklım altın dolu dizi dizi kasalar verin ve geçin karşısına keyfini seyredin..

İşte Emin Soysal da, arkadaşları da böyle; ellerine, ideal edindikleri köy davasını kökünden halletmek imkânları verilen bu insanlar, yıllarla âhı çekilmiş sevgiliye kavuşmuş bahtiyarlar gibi mesud...

Kızılçullu köy enstitüsünde 28 zi, kız olmak üzere 400 köylü çocuk köy muallimi olmağa hazırlanıyor.

Henüz ilk mezunlarını bile vermeğe vakit bulamamış bu yepyeni müessesenin (*) çalışma tarzı da diğer mekteplerimizin hiç birininkine benzemiyecek şekilde bambaşka olduğu için, etraflı bir fikir edinebilmek kaygısile enstitüyü direktör muavini Cevdetin delâletile saatlerle dolaşmak icap etti.

Bu iş de pek kolay olmadı. Çünkü enstitü; 550, dönüm toprak üstünde irili ufaklı 40 parça binası, çiftliği, koruları, bağları, bahçeleri, tarlaları olan bir koca asrî köy..

Enstitüyü gezmeğe başlamadan evvel direktörden şu izahatı alıyorum:

— Enstitümüz Ege mıntakasında olduğu için bu mıntakanın hususiyetlerine, ihtiyaçlarına göre yetiştirilmeleri gözetilmek şartile Muğla, Aydın ,Denizli, İzmir, Manisa, Balıkesir vilâyetlerinin köy çocuklarının

(Devamı 7 inci sayfamızda)

(*) *Enstitü ilk mezunlarını 1942 de verecektir.*

ŞEHİR HABERLERİ

Otobüs felâketi

Halk bu felâketten ne vakit kurtulacak?

Belediyenin otobüs işletmesini üzerine alması hikâyesi de Adaların su meselesine benzedi. Eğer bu işin hal'i de diğeri kadar uzayacaksa İstanbulluların vay haline..

Başı bozuk teşkilât idaresindeki otobüslerden halkın çekmediği kalmadı. İnsan bu köhne nakil vasıtalarının hangi tarafından bahsedeceğini şaşırıyor. Yer yer çatlamış camlarının bir gün yolcuların yüzüne serpiliverecek bir manzara arzetmesinden mi, kırık kanepelerinin pisliğinden, fazla alınan yolcuların ayakta seyahat esnasında müvazenelerini kaybederek oturanların üzerine yuvarlanmalarından mı ?.. Ne tarafını ele alsak feci! Hele otobüs müstahdemlerinin iğrenç kıyafetleri!.. İnsanın aklına geldikçe gözü dönüyor, midesi bulanıyor.

Rekabet kasdile yarış da yapıyorlar. Bazan da bunun tamamen aksine, insana dağılıvereceksmiş gibi görünen karoseri tıka basa dolmadıkça ,tevakkuf mahalli haricinde yolcu almak memnuiyetini kulak arkası edip yollarda müşteri gözliyerek man da arabası gibi gidiyorlar.

Daha neler, neler! İstanbul halkının her gün gördüğü ve alışmağa başladığı bu, insana azab verici hâdiseleri yalnız, İstanbul şehrinin, otobüsle seyahate alışmıyan yüksek memurları bilmezler.

Otobüs seferlerini de intizama sokacak onlar olduğuna göre, şu yazı ile vaziyete nazarı dikkatlerini celbetmeyi vatandaşların selâmeti namına vazife bildik.

Nebil Sanver

Yasağa Rağmen Memba Suları Pazarlıkla Ve Çok Pahalı Satılıyor

Evkaf idaresinin şehir içinde bir su tevzi teşkilâtı bile yok!

Şehrimizde içme sularının çok pahalı satıldığını, su şişelerindeki etiket üzerine fiyat yazılmaması yüzünden halkın kandırıldığını dün yazmıştık. Bu hakikati sucular da itiraf diyorlar. Muhtelif iyi suları kaç kuruşa sattığını sorduğumuz bir sucu bize kısaca şu cevabı verdi:

«Tutturabildiğimiz fiyata ve adamına göre! Her zamanki müşteriye tenzilât yaparız!»

Gayet tabii değil midir? Üzerinde fiyatı yazılı olmıyan bir mal satıcının keyfine tâbidir. Canı kaça isterse o kadara satar. Ne tuhaftır ki Evkaf gibi resmi bir müessese hükûmetin kanunla yasak ettiği pazarlık usulünün ihyasına sebep olmaktadır. Pazarlığı meneden kanun her türlü emtia üzerine fiyat etiketi mecburiyetini koymuştur. Fakat Evkaf idaresile diğer memba suları sahipleri, kendilerine göre makul bazı iddialarla kanuna uymamışlardır.

Suyu ucuzlatmak lâzımdır

Evkaf idaresi Evkaf sularının ucuzlıyabilmesi için sarfiyatın artması icap edeceğini ileri sürüyor. Biz de diyoruz ki, sarfiyatın artması için suyun ucuzlaması lâzımdır. Evkaf idarsi bu işe ön ayak olur, suyu ucuzlatırsa diğr sucular da onu takiben fiyatlarda tenzilâta mecbur kalırlar. Evkaf yalnız damacanaları, şişeleri değil, bardakla su satışını da ucuzlatmalı, Son zamanlarda açtığı sebil - hanelerde yazın sıcak günlerinde halka bardağı 10 paraya su vermelidir. Bu takdirde, Evkaf bir damacana suyu 30 kuruşa satmış olur ki, bu fiyat ta Evkafa gene kâr bırakır.

Beledtyenin kontrölü

Belediye İktısad müdürlüğünün vazifelerinden biri de şehirde fiyat kontrolü yapmak, halkın kandırılmasına mâni olmaktır. Acaba iktısad müdürlüğü memba sularının fiyatlarını tetkik etmiş midir? Bunu hiç zannetmiyoruz.

Çünkü böyle bir tetkik yapılsaydı, su fiyatları bugünkü dehşetini muhafaza etmezdi. Şu halde belediye evkaf idaresile ve diğer sucularla temasa geçmeli ,fiyatları tetkik ettirip tenzilât yaptırmalıdır.

Tevziat da gayrimuntazam!

İstanbul halkına modern tesisatla iyi su veren muazzam evkaf idaresinin bu suları evlere kadar götürecek bir tevzi teşkilâtı bile yoktur. Halk suyunu depodan alıp bir hamala vermek veya evi yakın yerde ise depo memuruna tarif edip onların bulacağı hamalla getirtmek mecburiyetindedir. Modern tesisatla çıkarılan suyun tevzii insan sırtı ile değil, kamyonla yapılır ve bu suretle şehir içinde herkesin suyu evine kadar götürülmüş olur

Evkaf idaresi suların tevzii meselesi hakkında bakınız bize ne dedi:

«Tevzi işi ayrı bir meseledir. Elimizde nakil vasıtası yoktur. Halbuki tevzıat için kamyona ihtiyaç vardır!»

Musiki muallim mektebi

Devlet konservatuarı faaliyete geçince lâğvedilecek

Devlet konservatuarı kurulması hakkındaki kanun projesi bugün Büyük Millet Meclisinde müzakere edilecektir. Bu projeye göre konservatuara her sene ihtiyaç nisbetinde ve Maarif Vekâletinin tesbit edeceği esaslara göre imtihanla parasız yatılı talebe alınacaktır. Opera ve tiyatro kısmı mezunları ayda 85 lira ücretle bir sene için konservatuarın tatbikat sahnesinde staj görecektir. Konservatuarın tedrisatına başlıyacağı önümüzdeki ders senesinden itibaren musiki muallim mektebi ve temsil şubeleri lâğvedilecektir.

Avrupa trenleri intizamını kaybetti

Son günlerde harbin genişlemesi dolayısile Avrupa trenleri yeniden intizamını kaybetmiştir. Dünkü Semplon ekspresi birçok istasyonlarında bekletilmiş, bu yüzden tren her gün Sirkeciye muvasalat ettiği zamandan 7 saat sonra gelebilmiştir.

Borsa harici altın fiyatları

	Lira	Kuruş
Reşat, Hamit	20	10
Kalın Beşibirlik	90	50
24 ayar külçe altın gramı	2	50

31 sene evvel Tasviri Efkâr

Maaş meselesi

6 Haziran 1909

Bazı devairde âmirlerden daha ziyade maaş alan hulefa ve ketebeye ne suretle maaş verileceği kestirilemediğinden, bu hususun iş'arile beraber meclisi mebusanca tenzil edilen miktar üzerinden tahakkuk defterlerinin gönderilmesi Maliye Nezaretinden makamı sadarete yazılmış ve binaenaleyh bazı devairde maaşı umuminin tesviyesi dün de tebhur eylemiştir.

Hıdırellezin ilk pazarı neşesiz geçti

Dün havanın kapalı geçmesi yüzünden bahar gezintisine pek az kimse çıkabilmiştir. Öğleden sonra havanın açacağı ümidile vapur iskelelerine, mesire yerlerine akın edenler olmuşsa da öğle üzeri bilâkis rüzgâr çıktığından erkence şehre dönmek zarureti hasıl olmuştur. Bu suretle Hıdrellezin ilk pazarı neş'esiz geçmiştir

Muhtekirlerin takibine başlandı

Harbin genişlemesi üzerine piyasada ihtikâr yapanlara karşı çok şiddetli mücadele açılması kararlaştırılmıştır.

Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar, bu hususta Ticaret Müdürü Avni ile görüşmüştür. Bugün valinin riyasetinde bir toplantı yapılarak kat'i tedbirlerin tesbiti muhtemeldir. Muhtekirlerin takibine başlanmıştır.

Dün Yugoslavyadan 15 muhacir geldi

Yugoslavyalı Türklerden mürekkep 15 kişilik bir muhacir kafilesi dün sabahki Konvansiyonelle şehrimize gelmiştir. Bunların anlattıkları na göre Bulgaristanda Türk muhacirlere hâlâ müşkülât çıkarılmaktadır. Muhacirler hudutta uzun zaman bekletildikten sonra evvelce muhacirlere ait bütün eşyanın çıkarılması serbest iken bu defa yeni kayıtlar konmuştur

ISTANBULUN AĞAÇLARINI NASIL KURUTUYORUZ?

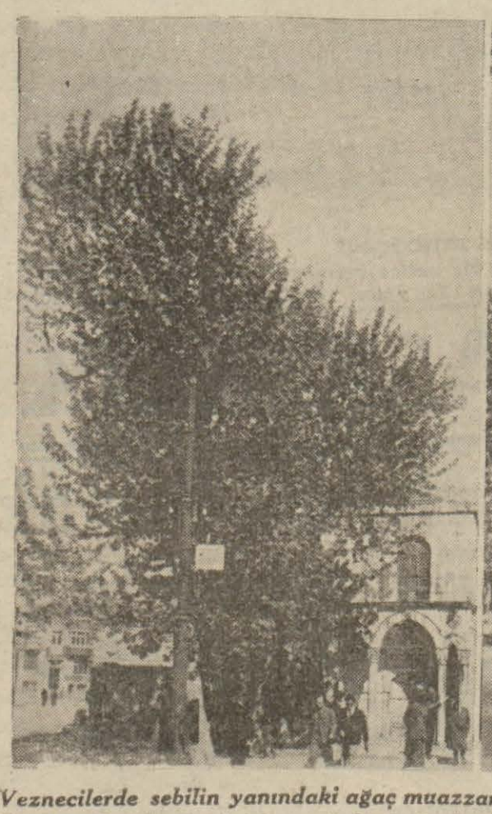

Veznecilerde sebilin yanındaki ağaç muazzam bir çınardı, (budandı)! şu gördüğünüz halde

Ayni yerde, sebilin karşısındaki ağaç geçen sene budandı, bu sene kurudu

Fatih parkı karşısı. Bir tek yaprak bile çıkaramıyan kurumıya mahkûm ağaçlar

İstanbulun en güzel caddeleri şüphesiz Fatih, Zeyrek yokuşu, Harbiye caddesidir Buraya güzelliğini veren de senelerdenberi itina ile yetiştirilen çınar ağaçlarıdır. Yazın kavurucu günlerinde halka bol gölge dağıtan bu ağaçlar budama namı altında zaman zaman sıra sıra dikilmiş kazıklara benzetilir.

Ağaçları budamak elzemdir. Yalnız her ağaç budanmaz. Ve budanacakları da telgraf direğine benzetilmez, bilâkis yalnız telgraf direğine benzetmekle kalsaydı, buna bir zevk meselesi der geçerdik. Fakat bu kırpma işinin ağaçların kurumasına da sebebiyet verdiğini öğrenince iş değişti. Bu hususta belediye reisimizin nazar dikkatini celbetmek için kıymetli bir ziraat mütehassısının çınarların budanamıyacağına dair yazdığı yazıyı 4 üncü sahifemizde veriyoruz.

HARİCÎ HABERLER

Avrupa harbi

256 ıncı gün

Fransız tebliği

Paris, 12 (A.A.) — Akşam tebliği:

Holandada vaziyet bugün düzelmiş tir. İngiliz tayyareleri Holanda mü - dafaasına kuvvetle yardım ediyorlar.

Belçikada düşman tazyiki Maast - richt'in garbinde ve Tongres mınta kasında devam etmektedir. Müttefik lerin Maastricht mıntakası köprüleri üzerinde yaptıkları harekât düşman tazyikine kuvvetle mâni olmaktadır. Almanlar ağır zayiat vermişlerdir.

Kıtaatımız Belçikanın merkezî kıs mında yürüyüşüne normal surette devam ediyor. Düşman Belçika ar - denlerinde mühim bir hamle yapmış tır. Ve bunun neticesinde şiddetli müsademeler olmuştur. Lüksemburg hududunda muharebeler tekrar baş lamıştır. Düşman Varnt ormanı ile Sarre arasındaki ileri mevzilerimize de taarruz etmiştir.

Sarre ile İsviçre hududu arasında ki cephenin şark kısmında iş'ara de ğer ehemmiyetli bir hadise kaydedil memiştir.

Alman hava kuvvetleri ezcümle Fransanın şimali garbisinde büyük bir faaliyet göstermişlerdir. Hava dâ fi topçusu ve müttefik tayyareleri bu faaliyeti durdurmuşlar ve bütün gün zarfında 30 düşman tayyaresi düşürmüşlerdir. 10 ve 11 mayıs gün leri tahrip edilen düşman tayyarele rinden 30 kadarının hava dâfi top çumuz tarafından düşürüldüğü kay de değer bir keyfiyettir.

* *

Paris, 12 (A.A.) — 12 Mayıs sa bah tebliği:

Albert kanalı ve Meuze havalisin de Alman taarruzları son derece şid detle devam etmektedir. Tayyarele rimiz, bu mıntakada Belçika kıtaatı na toplu ve müessir bir surette yar dım etmişlerdir.

Bombardıman tayyarelerimiz, ak şam üstü düşman kafilelerine ve bi rinci derecede ehemmiyetli köprüle re taarruz etmişlerdir. Bu harekât es nasında 8 düşman tayyaresi düşürül müştür. Gece müteaddit hava hare kâtı yapılmış ise de neticeleri henüz belli değildir..

Karada, yaklaşma hareketlerimiz. tesbit edilen saatlere göre normal şe kilde devam etmektedir.

Alman topçusu, Sarre mıntakasın da Vosges'lerin garbinde devamlı ve şiddetli atışlar yapmıştır. Sabaha karşı bu mıntakalarda muhtelif nok talarda muharebeler başlamıştır.

Belçika Akşam Tebliği

Brüksel, 12 (A.A.) — Saat 18 de neşredilen Belçika resmî tebliği:

Kıtaatımız tarafından işgal edilen mevzilerin büyük bir kısmında şid - detli müsademeler cereyan etmiştir. Kıtaatımız hava filolarının yardı - miyle taarruza geçen zırhlı cüzütam ları faaliyetine rağmen işgal ettikle ri araziyi muhafazaya muvaffak ol muşlardır. Motörlü düşman cüzütam larına karşı yapılan Fransız muka - bir taarruzu muvaffakiyetle netice - lenmiştir. Bir çok düşman tankı tah rip edilmiştir.

Albert kanalını kayıklarla geçmek teşebbüsün müdafaa kuvvetlerinin ateşile akim kalmıştır. Kıtaları - mızın gerisinde müteaddit hava bom bardımanları olmuştur. Bugün zar - fında 20 kadar düşman tayyaresi Bel çikada düşürülmüştür.

* *

Brüksel, 12 (A.A.) — 12 Mayıs öğ le vakti neşrolunan resmî tebliğ:

Müstevliye karşı şiddetli bir mu kavemet gösteren kıtaatımız, hrekât planı mucibince kendilerine tayin e dilmiş olan mevzileri adım adım müdafaa etmektedirler. Müdafaa tertiba tımız dahiline girmiş olan düşman kuvvetleri, mühim muvaffakiyetler elde edememişlerdir.

Birçok paraşütçü müfrezeleri imha edilmiştir.

Almanların birçok tayyareleri düşürülmüştür.

Alman tebliği

Berlin, 12 (A.A.) — D. N. B. A - jansı Alman orduları başkumandanlı ğının şu tebliğini neşrediyor:

Ordu ile hava kuvvetleri arasında ki çok sıkı irtibat sayesinde, Alman taarruzî hareketi, bütün garp cep hesinde süratle ilerlemektedir. Şima li Holandada Alman kıtaları, Gronin ge eyaletini işgal etmişler ve Hart - ingne'e ve Şuiderze'in şark sahiline varmışlardır.

Alman kuvvetleri Yssel mevzileri ni zorladıktan sonra, garbe doğru yürüyüşlerinde, Amersdoarf'dan Rhe nen istikametinde uzayan Grebbe hattını yarmışlardır.

Az çok cenuba doğru, Almanlar eel mevzilerini de keza zarlamışlar, Hasselt ile Maastricht arasında Al-

Almanlar Majinoya saldırıyorlar

(1 nci sayfadan devam)

başlamış olan büyük muharebe, git gide büyük bir ehemmiyet kesbet - mektedir. Maginot hattı üzerinde Torbach ile Vosgesler arasında 60 kilometrelik bir cephede şiddetli muharebeler olurken Almanlar, Bel çika cephesinde de taarruza geçmiş lerdir. Almanlar, dün Liegenin şimal ve cenubunda iki taarruzda bulun - muşlardır. Bu taarruzların birincisi, Holandalılara ait olan Limbourg ile Albert kanalı arasından yapılmıştır. Diğer taraftan Ardenneslerde Al - manların Lüksemburg tarikile yap mış oldukları kuvvetli bir taarruz, şiddetli çarpışmalarla Neuf Chateau istikametinde ilerlemektedir. Bu ta arruz dolayısile Belçika kıtaatı, garp istikametinde umumî bir ricate baş lamıştır.

Maamafih kuvvetli İngiliz ve Fran sız kıtaatı, Belçika ve Holandalıla rın yardımına yetişmek üzere süratle ilerlemektedirler.

Salâhiyettar Fransız mehafili, şim diye kadar Belçika, Holanda ve Lük semburgda yapılmış olan harekâtın ihzarî ve mütekaddim harekât oldu ğunu ve müttefiklerin dünkü ve ev velki geceki hareketlerinin mukar rer plân mucibince ve zayiat veril meksizin icra edilmiş bulunduğunu kaydetmektedirler

36 saatten kısa bir zaman zarfında Belçika ve Holanda kuvvetleri ile ir tibat temin edilmiştir. Neticeye fev kalâde memnuniyete şayan nazarile bakılmaktadır.

Diğer taraftan müttefiklerin tayya releri, Belçika arazisinde bir çok ta arruzlar icra etmiş ve Maastricht mıntakasındaki askerî hedeflerle yü rüyüş halinde bulunan Alman kıta atını bombardıman etmiştir

Dün en azı 36 Alman tayyaresi dü şürülmüştür. Dün Lüksemburgda Almanların uğramış oldukları ağır zayiat dolayısile sükûn hüküm sür müştür.

Moselle'in garbinde taarruza geç miş olan Alman fırkası, bidayette kazanmış olduğu bir muvaffakiyet - ten sonra püskürtülmüş olup Fran sız kıtaatı, ileri hareketlerine de vam etmektedirler.

Lorraine cephesinde Almanlar, bı sabah Torbach ile Vosgesler arasın da kuvvetli bir topçu hazırlığı yap mışlar ve müteaddit taarruzlarda bulunmuşlardır. Almanların Torbach Sarreguemines ve Bistche'in şimalin de Sarre'in iki tarafından da müm kün olduğu kadar fazla miktarda kuvveti âtıl bırakmayı mı istihdaf et mekte olduğu, yoksa büyük muhare benin ve umumî taarruzun icrasına mı girişilmiş bulunduğu henüz ma lûm değildir.

Londra, 12 (Hususi) — Almanla rın üç gün zarfında verdikleri zayiat çok büyüktür.

Askerî mehafilde sylenildiğine gö re bu zayiat Hitlerin Majinoya hü - cum ettiği takdirde vereceği zayiat kadar fazladır.

Almanların üç gün zarfında düşen tayyareleri 300 ü bulmuştur. Dün 100 tane tayyare düşmüştür.

Belçikalılar büyük gayretler sar - federek Alman hücumunu durdur - mağa çalışmaktadırlar. Buna rağmen Almanlar Albert kanalını bir nokta dan geçmeğe muvaffak olmuşlardır.

Bu kanala yapılan taarruzlarda Belçikalılar büyük kahramanlık gös termektedirler. Belçikalılar kanal ü zerindeki köprüleri berhava etmek surtile bu savleti durdurmağa çalış maktadırlar. Almanların tek nokta dan geçebilmelerine sebeb, bu köp rüyü berhava edecek olan Belçikalı zabitin tayyare bombasile öldürül - müş olmasıdır.

Diğer bir Belçikalı zabit düşman arasından geçmeğe muvaffak olarak diğer bir köprüyü berhava etmiş ve kendisi de kahramanca ölmüştür.

Ölümü düşmanın fazla geçmesine mâni olmuş ve akın durdurulmuştur.

Londra, 12 (Hususî) — Lüksem - burg civarında müttefikler evvelce derpiş edilen plân mucibince biraz daha cenuba çekilmişlerdir.

Almanlar Albert kanalını bir nok tadan geçmiş olmakla beraber kana lın önünde durdurulmuşlardır.

Varrenne civarında Liege'in 19 ki lometre şarkına kadar gelmişlerdir.

Kraliçe Vilhelmin Fransız Cümhurreisine bir Mesaj Gönderdi

Paris, 12 (A.A.) — Kraliçe Vil - helmin, cümhurreisi Lebruna gönder Fransız milletine ve onun şanlı mu hariplerile bir safta dövüşmelesin den ne kadar müftehir olduğunu söy lemiş ve hakkın, hürriyetin nihaî za ferine olan itimadını bildirmiştir.

Papaz Kılığında Paraşütçü

Amsterdam, 12 (A.A.) — Alman paraşütçüleri, Papaz, köylü ve her sınıf Holanda askeri kıyafetine bü - rünmektedirler.

Buna şahit olan birisi, 12 ağustos 1939 da Vestfahya'da, Velsum şeh rinde Holanda papazlarına, jandar masına ve askerine mahsus takriben 2000 parça üniforma görmüş oldu ğunu söylemektedir. Almanların, bu üniformaları neden dolayı biriktirdik leri şimdi anlaşılmaktadır.

Holanda hükûmeti bu kıyafetin La hey anlaşmasına ve harp hukuku ka idelerine uymadığını ileri sürerek protesto etmiştir.

Holanda Müstemlekeleri Müttefik - lerin Emrinde

La Haye, 12 (A.A.) — Holanda müstemlekelerinde bütün iptidaî maddeleri müttefiklerin emrine ve rilmiştir.

La Haye, 12 (A.A.) — Holandanın harbe girdiği haberi, Felemenk Hin distanında sükûnetle karşılanmıştır Halk, sadakat ve bağlılık tezahüratı göstermektedir. Mahallî resmî maka mat, Alman tebaasını tevkif etmek tedir. Bundan böyle, Felemenk Hin distanının muazzam ham madde me nabii, müttefiklerin emrine âmâde dir.

Belçikalıların Mukabil Taarruzu

Brüksel, 12 (A.A.) — Bu sabah Belçikalılar tarafından kuvvetli bir mukabil taarruz yapılmış ve birkaç saat içinde vaziyetin Belçika'ların lehine dönmüş olduğu zannedilmek - tedir.

Belçikalıların mukabil taarruzu o kadar şiddetli olmuştur ki, üssülha rekeleri ile temaslarının kesilmesin den korkan Almanlar, Hasselt'e doğ ru ric'at etmeğe başlamışlardır. Şim di bu mıntakada büyük bir muhare be cereyan etmektedir.

Mühim miktarda İngiliz ve Fran sız hava kuvvetleri, harekâta iştirak etmektedir.

Belçikada Yakalanan Üniformalı Al - manlar İdam Edilecektir

La Haye, 12 (A.A.) — Hükûmet 10 Mayısta cereyan eden muharebe lerde Alman ordusu kara kıtaatının ve Alman paraşütçülerinin Holanda üniforması taşıdıklarını, bu halin harp kanunlarına ve âdetlerine mü tedair La Haye mukavelesinin 23 cü maddesine mugayir olduğunu bildir mektedir.

Hükûmet bundan maada Alman kıtaatının esir edilmiş Holanda as - kerlerini ilk safa dizmekte tereddüt etmediğini tasrih eylemekte ve: «Hit lerin şeref ve kahramanlık tâbirleri ni ne mânaya aldığı şimdi anlaşılı - yor» demektedir.

Belçikada yakalanan üniformalı Almanlar idam edilecektir.

Kadın Ve Çocuklara Hücum Ediliyor

Brüksel, 12 (A.A.) — Liege - Brük sel hattı üzerinde mültecileri hâmil iki tren bomba ve mitralyöz ateşine tutulmuştur. Kadınlarla ve çocuklar la lebaleb dolu olan vagonlarda, yü rekler parçalayıcı sahneler cereyan etmiştir.

Tren Liege ile Brüksel arasındaki

(Devamı 7 inci sayfamızda)

bert kanalından bir geçit açmışlar dır.

Hususî bir haberler bildirilen hâdi seler ianesile malûmdur ki, Maast - richt'in cenubu garbisinde bulunup Liege istihkâmlarının en sağlamı olan Ebenemael kalesi Almanların eline geçmiş bulunuyor. Bu kalenin 1000 kişiden mürekkep olan kumandanı ve efradı teslim olmuşlardır.

Liege önünde, Alman kıtaları istih kâmların ileri hatlarına kısmen de - rin bir surette girmişlerdir.

Belçikanın cenup kısmında ilerli - yen Alman kuvvetleri de düşmanın mukavemetine rağmen, süratle arazi kazanmağa muvaffak olmuşlardır.

BİR ESRARIN İÇYÜZÜ

Bu Harpte Alman Sevkulceyşi

Almanlar şimdiye kadar muvaffak oldukları harplerde «Genişletilmiş sevkulceyş ve total strateji» tabiyelerini kullanıyorlar ve usul Ludendorfun ortaya attığı, Hitlerin tatbik ettiği bir usuldür. Bu vakıfane yazılmış çok kıymetli makalede şimdiye kadar Almanların tatbik ettiği usullerin mahiyetini gayet güzel bir tarzda öğreneceksiniz.

Yazan: Seyfi Kurtbek

Almanya, harbe başlamazdan önce ve harp içinde bir kaç mühim mu - vaffakiyet kazandı Harbin başında - ki muvaffakiyetlerin herhalde kat'î neticeyi de temin edeceğine hükmedilemez. Nitekim 1914-18 harbinde, ordularının önceleri zaferden zafere koşması Almanyayı o ağır Versay muahedesini imzalamaktan kurtaramamıştı. Almanların bugünkü harpte kazandıkları muvaffakiyetlerin kat'î neticeye ne derece tesir yapabileceği, şimdiden kestirilemez; fa - kat herhalde bunlar, Almanyaya har bin devamı bakımından çok faydalar temin edecektir. Bizim burada asıl tetkik edeceğimiz mesele, Almanların bu muvaffakiyetleri elde etmek için ne gibi usuller kullanacakları - dır.

Nasyonal - Sosyalist Almanyanın bu harpte tatbik ettiği prensiplere Hitler «genişletilmiş sevkulceyş ve - ya total strateji» tabirlerini kullanıyor. Bu yeni strateji, Ludendorff e - kolünü tamamlar. Biliyoruz ki gene - ral Ludendorff, bir çok eserlerile bir milletin harbe nasıl hazırlanması lâ - zımgeldiğini ve harpte bütün kuvvet lerin nasıl bir yerde teksif edilece ğini izah etmiştir. Total harp adlı son eserinde bu fikirlerini daha toplu ve kat'î şekilde ifade eden ge - neral, nasyonal - sosyalizmin doğu - şunda ona yardım da etmiştir. Hitler Almanyanın eski genişleme ve tahak küm siyasetini muvaffakiyetle tat - bik edebilmek için Ludendorff eko - lünün ne büyük imkânlar temin e - debileceğini takdir etmiş ve genera - lin (total seferberlik) nazariyesini tam mânâsile tahakkuk ettirmiştir. Almanyayı böylece harbe hazırladık tan sonra, Hitler kendi sevkulceyşini tatbike başladı; bu stratejinin esas - ları şunlardır:

KANSIZ HARP. — Bir milleti mağlûp etmek, bir memleketi istilâ etmek için harp kuvvetleri en son kullanılacak vasıtalardır. Bunlardan önce, memleketin içeriden alınması - nı temin edecek bütün çarelere baş - vurulacaktır. Kansız harbin esası, *düşmanı manen zehirlemek, uyuşturup felce uğratarak yenmektir.* Bir milletin içindeki yabancı ırklara mensup azlıklar, muhalifler, gayri memnunlar, nâzım için en kıymetli elemanlardır. Milletin içine fesad so kulur, isyan ve ihtilâl çıkartılır. Düş man memleketi içinde kurulan nazi teşkilâtı bu kansız harbi mümkün olduğu kadar geniş mikyasta idare eder ve icabında silâhlı kuvvetlere yardım etmek için her türlü hazır - lıkları yapar, Bütün yabancı mem - leketlerdeki Almanlar kansız harb ordusunun öncüleridir. Bunlar, pro - paganda ile, casuslukla, icap ederse cinayet ve dehşetle düşman memle - ketinin içinden bozulmasını temine memurdurlar. Avusturyada, Çekos - lovakyada, Danzig ve Rumanyada bu öncülerin ne kadar faaliyet göster - diklerini herkes bilir. Lüzumunda bunlar, seyyah sıfatile gönderilecek Almanlarla da takviye edilirler.

Düşman memleketinin içinde, da - ha sulh zamanında, korku, yılgınlık ve panik tevlid edilecektir. Halk, as - ker ve bilhassa hükûmet adamları ü - zerinde öyle tesir hasıl edilecektir ki, bunlar Almanya ile bir harbi im - kânsız görsünler. Düşman şefleri a - rasında çok kuvvetli iradeye sahip olanlar varsa bunları sadece yok e - divermek de mümkündür. Çekoslo - vakyanın işgalinden evvel Alman - lar Çek hükûmet erkânına ve ku - mandanlarına hududlara yığdıkları kuvvetleri göstermişler ve, muka - vemet takdirinde Pragın bir gün i - çinde nasıl tahrip edileceğini anlat - mışlar. Slovakla - rın istiklâl isteme lerile zaten dahi - len parçalanmış o lan memleketin müdafaa kudreti de kırılmıştı.

Alman gösterişi ile Çek şefle - rinin gözleri de o kadar yılmıştı ki, Berline giden reisicümhur, Hit - lerin karşısında, ipnotizma edilmiş bir adam gibi, boynunu eğivermişti.

Bu yıldırma tecrübesi, Norveçte de başka bir şekilde tatbik edilmiş: 5 nisan akşamı, Oslodaki Alman elçili - ği iki yüz kişilik bir suare veriyor. Buna hükûmet erkânı, kumandanlar ve memleketin en mühim ileri ge - lenleri davet ediliyor. Yemekten sonra (Ateş Vaftizi) adlı bir film gösteriliyor. Bunda, Alman hava kuvvetlerinin Polonyayı nasıl tahrip ettikleri bütün dehşet ve vahşetile ve her türlü fecaatile gösteriliyor. Alman elçisi izah ediyor: «Bu bir harp filmi değil, sulh filmidir. Çün - kü, sulhü tercih eden milletlerin, halkı ne kadar büyük fecaatlerden koruyacaklarını gösteriyor» Norveç - liler bu filmi seyrederken, Alman donanması ve ihraç kuvvetleri de Norveçe doğru denize çıkarılıyor - lardı.

Hitler, «*Korkuyu işletmek ve on - dan istifade etmek en mükemmel bir tahakküm vasıtasıdır*». diyor. Hâdi - seler ona hak verdi.

Yeni sevkulceyş, bir milletin sınır - lerini bozmak için onları uzun za - man mütemadî tehditlerle gergin tutmayı emreder. Bu sinir harbi Al - manlara çok şey kazandırmıştır.

Kansız harp kat'î neticeyi temin etmezse, harp kuvvetleri işe müda - hale edecektir. Bunların harekâtın - da tatbik edilecek esaslar da şunlar - dır: Cüret, baskın, sürat, dehşet.

Clausewitz, cüret nerede tereddüde tesadüf ederse orada en çok mu - vaffak olur, demişti. Nazizm cüreti, şimdiye kadar, her yerde tereddüde rastladı ve muvaffak oldu.

Yeni strateji, tehlikeyi, şimdiye kadar görülmemiş bir derecede ka - bul eder. Bir çok ihtiyar general ve amiraller, diplomatlar, bu prensipi kabul edemediklerinden bertaraf e - dilmişlerdir. Şu da mühimdir ki, naziler, cüretkârlığın hududunu a - sarken bunu, mümkün olduğu kadar plânlaştırmağı aslâ, ihmal etmiyor - lar; aksi tam çılgınlık olur da onun için.

Yeni sevkulceyşte, *hedefe varmak için, zayiata, ne kadar büyük olursa olsun, hiç ehemmiyet verilmez.* Nor - veç harekâtında Alman donanması - nın zayiatı, cidden büyüktür; fakat, bu zaten göze alınmıştı. Nasyonal - sosyalizm sevkulceyşi, *itidal ve te - enniyi kabul etmiyor.*

Yine bu stratejinin mühim bir ka - idesi de, *harpte çok şiddet ve dehşet göstermektir.* Asker ve sivil halk ü - zerine harp o kadar müthiş şekilde çökecektir ki, yalnız buna uğrıyan - larda değil, bunları işidenlerde bile sersemletici bir yılgınlık ve panik hasıl olsun.

Baskın ve sürat, zırhlı kuvvetlerin hava kuvvetlerile birlikte ve çok miktarda kullanılması ile elde edil - miştir.

İşte Alman ordusunun şimdiye ka - darki muvaffakiyetleri bu prensip - lerin tatbiki ile elde edilmiştir. Fa - kat hiç unutmamak lâzımdır ki, to - tal strateji, millî birlikleri zayıf, harp hazırlıkları az veya yok, küçük ve müdafaasız milletlere karşı mu - vaffak olmuştur. Avusturya zaten kan birliği yardımile içinden alın - mıştı. Çekoslovakya, muhteşem tah - kimatına, sayısız harp malzeme ve vasıtalarına, çok iyi techiz edilmiş kuvvetli ordusuna rağmen millî bir - liği olmıyan sun'i bir devletti. Po - lonya, harp hazırlığını bitirmemiş, hattâ seferberliğini bile yapamamış - tı. Norveç, ihtimal böyle bir âkıbeti tasavvur bile etmemişti. Belçika da küçük bir devlettir. Fakat total stra teji orada muvaffakiyeti kolay gör - müyor. Bir millet harp için çok iyi hazırlanırsa, kendine güvenirse ve çelik iradeli şefler tarafından ku - manda edilirse zaten onun için bir tehlike yoktur. Total strateji, harp hazırlığı ve kuvvetleri Almanyanın - kinden aşağı olmıyan ve hattâ bir çok hususlarda ona üstün olan düş - manlara karşı kat'î neticeli bir ta - arruzdan çekiniyor. Kansız harp u - sullerile müttefikler üzerinde bir ne tice alınamıyacağına göre, acaba na - zizm stratejileri kat'î neticeyi nasıl elde etmek istiyorlar? İşte henüz hiç aydınlatılmıyan en mühim nokta da budur.

GÖRÜŞLER ve DÜŞÜNÜŞLER

Bir kariimizle konuşma

Bir kariimizden bir mektup aldık. Gazetemizin bir başmakalesindeki bir cümleye takılıyor ve bize itap ederek «Siz gazete alanları basit kimseler mi zannediyorsunuz, kariler neden ricali siyasiyenin nutuklarını okumasınlar?

Ben kendim Çemberlayn'ın nutkunu evvelâ Anadolu ajansının verdiği şekilde okudum. Sonra (Havas) ın verdiği Fransızca metni okudum, anladım, ki Türkiyeden bahsedilen kısım yanlış tercüme edilmiştir» diyor.

Muhterem kariimiz darılmasın ama, ajans haberlerinin Fransızca metinlerini okuyarak tercüme hatalarını bulacak kadar dikkatli olmasına rağmen Çemberlayna ait başmakaleyi biraz sudan okumuş...

O makalede, o kariler siyasi nutukları, okurlar mı, bilmiyoruz, fakat bizim okumak âdetimiz değildir, çünkü bu nutuklardan bir mâna çıkmaz» denilmekte idi. Tabii bu sözlerde bir düşünüş tarzını gösteren bir ima vardı. Yoksa karilere «Siz basit kimselersiniz, siyasi nutukları okuyamazsınız» gibi bir hitap yoktu ve tabii olamazdı, da.

Muhterem kariimiz eğer gazetenin o nüshasını sakladıysa, başmakaleye bir daha dikkatle göz gezdirsin, her halde onda kari hesabına gücenecek bir söz değil, bilâkis ricali siyasiyeyi, zamanın müsaadesi mertebesinde tarif etmek isteyen biz nükte olduğunu görecektir.

Bu kariimiz herhalde yaman bir münekkide benziyor. Çünkü mektubunun bir yerinde de «Türkiyede son on beş sene zarfında her sahada terakki görüldüğü halde iki yerde tedenni oldu: İstanbul belediye işleri ve İstanbul matbuatı»

Kariimizin bu ağırca hükmüne biz kendi hesabımıza doğrusu kızmadık ve hattâ bu hükmü için için vakıa mutabık bile bulduk. Fakat bunu açıkça söylesek bütün gazetelerin hücumuna maruz kalırız.

Muhterem kariimizin bir üçüncü tenkidi de şudur: «Askerî muharrirlerinizin tahminleri hep yanlış çıkıyor ve bu yanlış çıkış da karileri şaşırtıyor»

İşte kariimizin kendisi de bunda yanılıyor. Askerî muharrirler, yalnız (Petit Parisien) in (Charles Morice) ini değil, fakat (Temps) in, (journal) ın, İngilizce (Taimes) ve (Daily Telegraph) ın da askerî makalelerini dikkatle okur ve takip ederler ona rağmen hâdisatı hep ayni şekil ve mahiyette görüyorlarsa, bu bir kanaat meselesi demektir, ona da karışmamak lâzımdır, değil mi?

Maamafih kariimiz mektubuna yalnız bir okunmaz imza atacağına, adresini de vermiş olsaydı, gazetecilik hayatı hakkında kendisini belki daha ziyade tenvir ederdik.

Biz gazeteciler, yazılarımızı hiç olmazsa imzamız altında yazarak kanunî ve mânevî mes'uliyetini tamamen üzerimize alıyoruz. Acaba bizi tenkit eden kariler de ayni açıklığı göstererek mektuplarına okunmaz bir imza yerine, hem okunur imza koysalar, hem de adres ilâve etseler daha doğru veya daha muvafık olmaz mı?

SELİM SABİT

Diktatörler Âleminde

Olivera Salazar

Yazan: Süleyman Sıtkı

Salazar Portekizde, siyaset için kan dökülmesinin önüne geçmişti

— 11 —

İngiltere, Fransa gibi demokrasinin bütün esasat ve desatirinden ayrılmamış ve ayrılmamakta olan memleketlerin gittikleri yolları iyiden iyiye tetkik eylemiş ve bu tetkikatten sonra hasıl olan kanaate göre, (korporatif devlet) namı verilen ve hukuku esasiye kitaplarında yer alarak nazariyeleri ve akideleri tekemmül etmiye başlıyan devlet şeklini Portekiz'de tatbike karar vermiş ve söylediğimiz üzere bunun kanunu esasisini de tanzim ve isdar ederek beş altı senedir tatbik etmekte bulunmuştur. Maamafih bu kanunu esasiye ve kanunu esasinin Portekiz milletine bahşetmiş olduğu hukuka rağmen, bugün Portekiz'de yine diktatörlük idaresi cari olmaktadır. Başta reisicümhur bulunan general (Camorna) vardır. Bu zat 1926 ihtilâl ve inkılâbını yapanlardan biridir. O vakittenberi de cumhurreisi sıfatile devletin başında bulunmaktadır. Onun 1928 de evvelâ maliye nazırı sıfatile getirdiği ve 1930 da da kabine reisi yaptığı Olivera Salazar da keza 12 senedir hükûmet dizginlerini de elinde tutmaktadır. Aşağı yukarı her ikisi de kaydı hayat şartile mevkilerinde kalmıya karar vermiş gibi görünmektedirler.

Her ikisinin de böyle ilânihaye devlet başında kalmak azimlerini izah için ileri sürdükleri sebepler, diğer diktatörlük memleketlerinde ileri sürülen sebeplerden kat'a farklı değildir. Her ikisi de Portekiz'de senelerdenberi devam etmiş olan keşmekeşi ve iğtişaşlı idarenin Portekizi uçurumun kenarına getirdiğini ve kendilerinin de bu keşmekeşlere nihayet vererek Portekiz'de nizam ve intizamı iade tesisine başka maksat ve gayeleri olmadığını söylemektedirler.

Vâkıa bu sebep ve izahlar tamamile doğrudur ve vâkıaya mutabıktır.

Gerek general (Camorna) nın, gerek hükûmet reisi (Salazar) ın hüsnü niyetlerinden kat'a şüphe edilemez. Hele devlet idaresi tecrübesini evvelce hiç yapmamış olan bu üniversite profesörünün, hükûmet başına geçer geçmez, yukarıda tafsilâtile anlattığımız üzere, Portekiz'in malî ve iktisadî vaziyetini düzeltmekte göstermiş olduğu muvaffakiyet hakikaten fevkalâdedir ve başka diktatörlük idarelerinin hiç birinde bu kadar az zamanda devlet idarei maliyesinin bu kadar mükemmel bir hale getirildiğine misal gösterilemez.

Hele Salazar'ın şahsî mezayası, ahlâkının temizliği, faziletperverliği, susî hayatında da iktisada riayet ederek bütün memlekete muktesitlikte nümune olması, kendisinin halk tarafından sevilmesinde başlıca âmil olmaktadır.

Salazar bu on iki sene zarfında Portekiz'de siyaseten kan dökülmesine asla meydan vermemiştir. Halbuki Portekiz'in bilhassa son yirmi otuz sene zarfında, nasıl ihtilâllerle, kıyamlarla, biribirini takip eden suikastlerle mütemadiyen kana boyanmış olduğunu, hattâ ihtilâlciliğin devlet tarafından resmî bir meslek olarak kabul edilmiş bulunduğunu, yukarıda kısaca anlatmıştık. İşte sui kast yapmayı ve ihtilâl çıkarmayı millî bir sanat haline getirmiş olan bu memlekette, Salazar iş başına geldiğindenberi bir defa bile kimsenin burnu kanamamıştır. Portekiz milleti de bunu, şüphesiz Salazar'ın üniversite profesörü olmasına medyundur. Filhakika kırk yaşına kadar ömrünü ilimle, irfanla, tedrisatla geçirmiş olan bir adamdan da başka türlü bir idare beklenemezdi.

Bu on iki sene zarfında Portekiz'de hiç bir hareket de olmamış değildir, bir veya iki defa ötede beride, darbei hükûmetle Salazar'ı yerinden atmak teşebbüsü vâki olmuştur, fakat bu teşebbüsler, daha bidayette bastırılmış' mürettepleri yakalanmış alelâde mahkemelere verilerek haklarında mevcut kanunlar dairesinde hüküm isdarile iktifa olunmuştur. (Salazar) ın kıyam hareketlerini de böyle kan dökmeksizin, itidalle ve kanun dairesinde bastırmış olması, memleketteki mevkiini büsbütün kuvvetlendirmiştir.

Maamafih, Salazar'ın diktatörlüğünün böyle nev'i şahsına münhasır olmasına, Avrupa'nın malûm bir iki büyük devletinde yapıldığı gibi halkı fevkalâde tazyik usullerinden çok uzak bulunmasına rağmen, Portekizde bugün tam manasile diktatörlük idaresi hükümfermadır.

Bazı hür yaratılmış, hür düşünceli insanlar ise, bu idarenin bütün faydaları meydanda olduğu halde, yine «Bülbülü altın kafese koymuşlar, ah vatanım! diye bağırmış», kavli marufunu tekrarlamaktan men'i nefs edememektedirler.

Son

SÜLEYMAN SITKI

Tasviri Efkârın takvimi

13 Mayıs 1940 Pazartesi

1359 H. Rebiül'âhir 5		1356 R. NİSAN 30
Gün: 134		Hızır: 8

Ayın bu geceki safhası

Vakitler	Ezanî S.	D.	Vasatî S.	D.
Güneş (Yarınki)	09	26	4	44
Öğle	04	53	12	10
İkindi	08	49	16	06
Akşam	12	00	19	18
Yatsı	01	49	21	06
İmsak (Yarın kı)	07	22	02	40

Serbest Sütun

Şehrin ağaçlarını kurutuyoruz!

Şehrimizin büyük caddelerini süsleyen bütün çınar ağaçları bu gidişle muhakkak bir ölüme mahkûmdur. Bunu bize her sene şehrin muhtelif yerlerinde teker teker kuruyan ağaçlar haber vermektedir. Fakat İstanbulda alâkadarları arasında, maalesef, bunu görecek tek bir göz kalmamış gibidir. Daha geçen gün Veznecilerde tam tramvay durağında koskoca bir çınarın budana budana artık bu sene yaşıyacak kudreti kendinde bulamadığı için katalepsi haline geldiğini, yani adamakıllı kuruduğunu gördüm. Kimbilir, benim görmediğim yerlerde daha ne kadar çınarlar kurumuştur. Veznecilere yolunuz düşerse bir bu kuruyan ağaça, bir de nasılsa budanmıyan, sere serpile büyüyen karşısındaki gürbüz çınara bakınız. Şehri süslemek için bunları budamak mı, yoksa kendi keyfine bırakmak mı lâzım geldiğini derhal anlarsınız. İşte körükörüne ağaç budamanın fecî âkıbeti! , ,

Biz çınar budanmaz diyoruz. Çünkü *acerifolia* cinsine pek yaklaşan çınarlarımızın hücrevî usareleri içinde *crikson* denilen çok nazik hayatî bir madde vardır ki budanma netitesi hava ile temasa gelince *argon* gazının içinde bulunan *krypton* ile birleşerek terkibî tedricen bozulur, bir müddet sonra ağacın hayatına muzir bir tesir icra eder, sonunda, Veznecilerdeki ağaç gibi, onu büsbütün kurutur. Bu muzir tesire birkaç sene dayanmasının sebebi de *argon* denilen gazın havanın içinde pek az, yüzde bir nisbetinde bulunmasından dır. Bunları bilmiyenler bari gözlerinin önünde duran bu ölülerden olsun ders alsalar a! Hayır, gelecek sene, işlenen cinayetin izini ortadan kaldırmak için bu kuruyan ağacın yerinde yeller esecek, koskoca çınar bir gün içinde çatır çatır parçalanarak cenazesi kaldırılacak, ateşte kül edilecek ve hiç kimse de bundan mesul olmıyacak, budama kolerasından kurtulanların ise ertesi sene yine bermutad kolu kanadı kırılacak. İşte o kadar.

Bir taraftan şehri tezyin etmek için milyonlarca para sarfediyoruz, diğer taraftan onu en güzel süsünden, ağaç ziynetinden mahrum bırakıyoruz. Bir azamet timsali olan bu muhteşem ağaçların şehir içindeki vazifesi yalnız süsten ibaret değildir. Herkes bilir ki bunlar bize hayatımız için çok kıymetli olan oksijeni de veren bol ve zengin birer membadırlar.

Bunları budayarak yapraklarından mahrum etmek, bilhassa kızgın yaz günlerinde, gölgelerinden istifade eden şehir halkının dolayısile huzur ve rahatına, az çok canına da kasdetmek demektir. Çünkü hepimiz biliriz ki ağaçların yeşil yaprakları havada bulunan *dioxide* karbonunu massederek kendi ensacını dokur ve sonra havayi nesîmideki muvazeneyi muhafaza için de harice oksijen verir. Bunun neye yaradığı malûm. Fazla olarak ağaçlar teneffüs ettiğimiz havanın içinde bulunan ince toz ları yaprakları vasıtasile tutarak ciğerlerimize daha temiz hava girmesine de sebep olurlar ve bu itibarla Belediyenin temizlik işlerinde emsalsiz bir yardımcısı sayılırlar ki bu kadar ince temizliği bizim belediyemiz bütün gelirini sarfetse yine yapamaz.

Taksimden Harbiyeye, Beyazıttan Aksaraya, Fatihten Edirnekapısına giden otuz metrelik geniş caddeler üstünde bulunan çınarlar bugün mayısın ortasına yaklaştığımız halde bu budama illeti yüzünden hâlâ cansız birer kazık gibi duruyor, çok çirkin manzaralarile gelip geçenlerin gözlerine batıyor. Bahçeler müdüriyetinin yanı başında Gülhane hastahanesine inecek yerde münzevî bir halde yaşayan ayni cinsten ağaçlarla Dolmabahçeden Taksime yeni açılan yolun methalindeki en aşağı otuzar senelik çınarlar yedikleri baltaların acısından hâlâ kendilerine gelememişler, henüz bir tek yaprak bile çıkaramamışlardır. Hele Beşiktaştan Ortaköye giden caddenin iki tarafına evvelki sene dikilen ve bu zalim budama taarruzundan yakayı kurtaramıyan zavallı küçücük çınarlara, bu körpe fidanlara acımamak imkânsızdır.

Şimdi, demek istediğim şudur: Çınar ağacı katiyen budanmaz. Çok biçimsiz büyüyen bazı dalları yalnız bir defaya mahsus olmak üzere kesilir, ondan sonra el sürülmez, kendi keyfine bırakılır; enine boyuna büyür, büyüdükçe de güzelleşir. O vakit yolları süsler. Avrupanın birçok memleketlerini dolaştım. Hiçbir yerde çınar ağaçlarının bizim yaptığımız gibi birer kazık haline sokulduğunu değil, budandığını bile görmedim Çınarların hürriyetine dokunmak, üzerlerine balta ve destere ile saldırmak ağaç sevenler için bir cinayettir.

Ziraat Mütehassısı

İZZET TARIMER

SİNEMA

Robert Taylorun yıldızı sönmiye mi başladı?

Rudolphe Valantino, bundan on, on beş sene evvel Pariste tifodan öldüğü zaman, bütün dünya kadınları bu fevkalâde yakışıklı ve cazib erkeğin arkasından uzun zaman göz yaşı dökmüşlerdi. Ve öyle zannediliyordu ki Valantinodan sonra, sinema âleminin ufuklarında artık bir daha böyle parlak bir yıldız doğmıyacaktır.

Bu kanaati besliyenler, zaman geçtikçe işin hiç de böyle olmadığını anlamağa başladılar. Madem ki mütemadiyen doğan ve yaşıyan bir insanlık mevcut; bir zaman da ortaya bir Ramon Novarro çıkmıştı, Artist tam değilse bile, az çok Valantinoya teşbih edilmekteydi. Nihayet sinema perdesi 1934 senesinde yeni bir lantino keşfetmeğe muvaffak oldu. «Yeni bir Valantino» tâbirini bütün dünya sinema mecmuaları kullanmıştı. İşte, bu yeni Valantino, yukarıda resmini gördüğünüz Robert Taylordu.

İlk çevirdiği filmlerile, bütün kadın ve erkeklerin sevgi ve takdirlerini kazanmış olan Robert Taylor acaba son zamanlarda niçin eskisi gibi güzel filmler çevirmez oldu. Barbara Stanvikle evliliği, acaba kendisini çok mu meşgul ediyor? Yoksa acaba, yıldızı mı sönmeğe başladı. Halbuki selefi Valantino ömrünün sonuna kadar muvaffakiyetten muvaffakiyete koşmuştu.

RADYO

13 Mayıs Pazartesi

12.30 Program, ve memleket saat ayarı, 12.35 Ajans ve Meteoroloji haberleri, 12.50 Müzik: Muhtelif şarkılar (Pl.), 13.30 - 14.00 Müzik: Karışık program (Pl.), 18.00 Program, memleket saat ayarı, 18.05 Müzik: Operet Potpuri ve Kuple'leri (Pl.), 18.30 Müzik: Radyo caz orkestrası (Şef: İbrahim Özgür), 19.10 Müzik: Saz eserleri ve türküler, Radyo saz heyeti ve bütün okuyucular, 19.45 Memleket saa ayarı, Ajans ve Meteoroloji haberleri, 20.00 Müzik Çalanlar: Kemal N. Seyhun, Reşat Erer, Fahri Kopuz, İzzettin Okte, 1 - Okuyan: Sâdi Hoşses, 1 - Neva peşrevi, 2 - Rauf Yekta - Neva beste: (Ey bülbül), 3 - Suphi Ziya - Uşşak şarkı: (Dökülmüş zanbak gibi), 4 - S. Kaynak - Tahir türkü: (Çıkar yüceler den haber sorarım), 5 - Türkü: (Yeşilde kurbağalar), 2 - Okuyan: Nebile Raif, 1 - Artaki - Eviç şarkı: (Aşkınla harap olduğumu söyleye bilsen), 2 - Artaki - Ferahnak şarkı: (Ruhumda bahar açtı), 3 - Nikoğos - Ferahnak şarkı: (Bir tıflı yosma edasın), 20.30 Konuşma (Umumî terbiye ve beden terbiyesi), 20.45 Müzik, Çalanlar: Fahire Fersan, Cevdet Kozan, Refik Fersan, 1 - Okuyan: Radife Erten, 1 - Medenî Aziz Ef. - Hicazkâr şarkı: (Vazgeçip nazı edadan), 2 - Osman Nihat - Hicazkâr şarkı: (Ellere uzaktan bak), 3 -Tahir Ağa - Hicazkâr şarkı: (Gönlümü bir tıflı dilbaz), 4 - Zekâi Dede - Hicazkâr Yürük semai: (Bülbül gibi pür oldu), 2 - Okuyan: Mahmut Karındaş, 1 - Hicaz türkü: (Yürü dilber yürü saçın sürünsün), 2 - Hicaz türkü: (Baharın zamanı geldi), 3 - Hicaz türkü: (Karanfil olacaksın), 21.10 Konuşma (Fen ve tabiat bilgileri), 21.30 Müzik: Konser takdimi - Halil Bedii Yönetken ve radyo orkestrası (Şef: Dr. E. Praetorius), 22.30 Memleket saat ayarı, Ajans haberleri, ziraat, esham - tahvilât, kambiyo - nukut borsası (fiyat), 22.50 Müzik: Cazband (Pl.), 23.25 - 23.30 Yarınki program, ve kapanış.

Bükreş Sefirimiz dün Ankaradan geldi

Bükreş büyük elçimiz Hamdullah Suphi Tanrıöver dün sabahki ekspresle Ankaradn şehrimize gelmiştir. Birkaç gün şehrimizde kaldıktan sonra Bükreşe gidecek olan sefir Ankarada resmî bazı ziyaret ve temaslarda bulunmuştur.

Efganistanın Ankara Sefiri dün şehrimize geldi

Efganistanın Ankara büyük elçisi Muhammed Faiz Han dün sabahki ekspresle Ankaradan şehrimize gelmiştir. Elçi bir müddet şehrimizde kalacaktır.

BİR FAKİR KIZIN HİKÂYESİ

Edebî Tefrika No: 12

Ondan sonra Vecihi ziyaretlerini biraz daha seyrekleştirmeğe başladı. Behire şimdi, delikanlının halinde o zaman yavaş yavaş artan bu uzaklaşma meylinin bütün safahatını, birer birer gözünün önünden geçiriyordu. Zavallı kız baba ve annesinin âni surette ufulünden sonra bu büyük yürek acılarının bütün tesellisini nişanlısında bulacağını zannetmiş, denize düşen bir kazazedenin can kurtaran simidine sarılması gibi iki eliyle Vecihiye sarılmak istemişti. Fakat o can kurtaran simidi yavaş yavaş elinden kaymış ve uzaklaşmış, Behire kız kardeşi ile beraber dalgaları şahlanmış payansız bir denizin ortasında yapayalnız kalmıştı.

Vecihi böyle yavaş yavaş uzaklaştıktan ve iki kızın felâketine karşı tamamile lâkayd kalacağını her gün yeni bir halile ihsas ettikten sonra bir gün geldi ve Behireye «Size mühim bir teklifim var, hemşirenizi de çağırın» mukaddemesile söze başladıktan sonra «İki kız kardeşin vaziyetlerini iyice düşündüğünü, bu büyük konağı derhal satıp ele geçecek paranın yarısile küçük bir ev alarak diğer yarısını da müstacel ihtiyaçlarına sarfetmelerini muvafık gördüğünü» söyledi.

Bu sözler iki kızın kalbine bir ok gibi işlemişti. Onlar da babalarının vefatından sonra büyük konakta yapayalnız kalacaklarını ve maişetlerinin çok güçleşeceğini pek iyi görüyorlardı. Fakat bir günden ertesi güne düştükleri bu içinden çıkılmaz vaziyete rağmen konağı satmayı ve terketmeyi bir an bile akıllarına getirmemişlerdi. İçinde doğup büyüdükleri, her köşesinde, her bucağında kardeşlerinin, baba ve annelerinin birer muazzez hatırası bulunan bu aile ocağını nasıl bırakabilirlerdi, onun büsbütün sönüp gitmesine nasıl yürekleri razı olabilirdi? Vecihinin, sırf maddî düşünen bir insan olduğunu, manevî hislerle hiçbir alâkası bulunmadığını isbat eden bu sözler karşısında asıl Melâhat irkilmiş ve delikanlıya sert bir tavırla demişti, ki: «Vecihi Bey, vaziyetimiz çok bozuk. İki kardeş, yarın bile kendimizi nasıl idare edeceğimizi bilmiyoruz, öyle olduğu halde biz bu aile yurdumuzu bırakmağa aslâ razı değiliz, sizin böyle bir şeyi nasıl düşündüğünüze bile şaşıyoruz. Siz bizim için nafile üzülmeyiniz, görüyoruz, ki uğradığımız felâket sizi de sıkmağa başladı. Fakat bizim için sıkılmanıza Behire de, ben de razı değiliz. Biz iki kız kardeş çalışmağa karar verdik. İkimizin de elimizde iyi şehadetnamelerimiz var. Biraz yabancı lisanları da biliyoruz, ikimiz de bir iş bulur, ders verir, hayatımızı temine çalışırız.»

Vecihi de galiba bu tarzda bir cevap bekliyordu. O günden sonra bir daha görünmedi. Yalnız on beş gün kadar geçmesini müteakip Behireye bir mektup gönderdi. Delikanlı bu mektupta «Hariçte bir vazifeye tayin edildiğini, acele hareket ettiği için gelip kendilerine veda edemediğini» bildiriyor, ne nişanlarına, ne de istikbale ait bir kelime bile ilâve etmiyordu. Bu, açıktan açığa münasebeti katetmek, nişanı bozmaktı.

Behire önceleri o kadar beğendiği, ahlâkını ve seciyesini o kadar yüksek zannettiği, hattâ tıpkı kardeşlerine benzettiği için çok takdir ettiği gencin bu kadar bayağı bir insan olduğunu bu mektupla kat'î surette anlayınca tabiî çok müteessir oldu. Evvelâ, bir hayal gibi gelip geçmiş olan aşkına, o saf ve samimî sevgisine yandı, sonra da çok merd bir insan zannettiği gencin bilâkis erkeklik hislerinden bu kadar uzak oluşu, bu kadar maddiyata düşkün bulunuşu kendini yeise düşürdü.

Bir insan nasıl olur da göründüğünden bu kadar aksi huyda çıkabilirdi? Nasıl o aylarla söylenmiş olan güzel sözler, aşkın ebediyen devam edeceği hakkında verilmiş bulunan vâdler hep sahte, hep yalan olabilirdi? Bütün mevcudiyeti, ailesinden aldığı sağlam terbiye ile doğruluk, ve temizlik, safiyet ve samimiyet malarile yoğurulmuş olan kızın havsalası, sahtekârlığın, iki yüzlülüğün bu derecesini bir türlü alamıyor, insanların bu kadar fena olabileceğine yüreği bir türlü inanmak istemiyordu. Zavallı kız, O acı günlere başka yeni acılar ve hayal inkisarları ilâve etmiş olan bu vakaları Behire şimdi hatırlarken de tüyleri ürpermeğe başlamıştı. Vecihiyi hâlâ seviyor muydu? Delikanlının yakışıklı endamı, esmer ve cidî siması, balarındaki hâkimiyet ve gurur gözünün önüne geldikçe genç kız, başka hiçbir erkeğe meyletmemiş olan tep temiz yüreğinde boşlukla karışık tarif edilemez bir acı hissediyor, fakat akabinde yine ayni merd tavırlı genein felâket günlerinde gösterdiği küçüklüğü de bütün teferrüatile düşününce, bu defa da yine kalbinin en samimî köşelerinde derin nefret hisleri uyanıyordu.

(Devamı var)

Fransız Donanması

Fransa harp donanmasını kuvvetli bulundurmazsa yalnız müstemleke imparatorluğunu değil, büyük devlet sıfatını da kaybedebilir

İngiltereden sonra dünyanın en büyük müstemleke imparatorluğuna malik bulunan Fransa, bittabi donanmasına ehemmiyet vermek mecburiyetindedir.

Vakıa Fransa tarihi boyunca, şark hudutlarından müteaddit defalar taarruza maruz kaldığı için bilhassa kara ordusuna birinci derecede ehemmiyet vermiştir.

Fakat buna rağmen, Şarktan vukubulacak tecavüzlere lâyıkile karşı koyabilmek için, müstemlekeler den gelecek kıtaat, erzak vesairenin himayesi elzem olduğunu ve binaenaleyh harp donanmasının ihmal edilmemesi lâzımgeldiğini daima gözönünde bulundurmuştur.

Fransa, harp donanmasını kuvvetli bulundurmazsa, yalnız müstemleke imparatorluğunu değil, «büyük devlet» sıfatını da kaybedebilir.

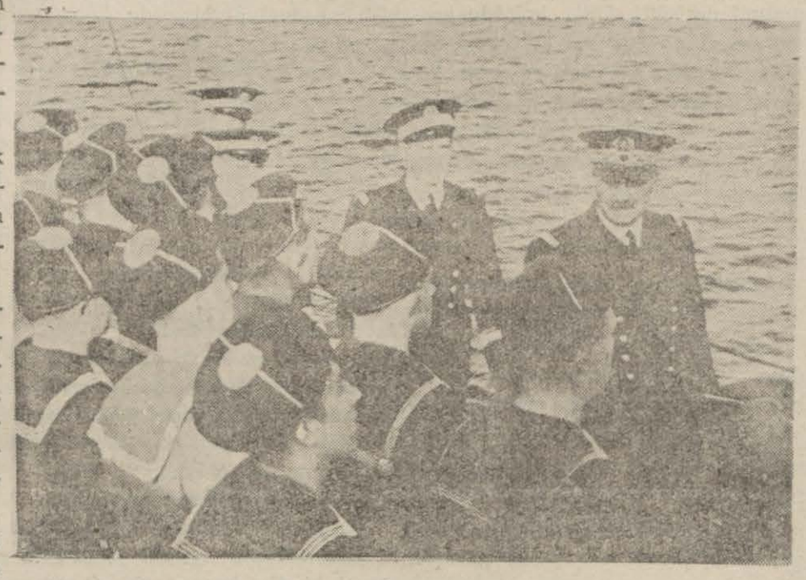

Amiral Laborde üç günde iki Alman tahtelbahiri batıran Siroçeo nefer ve mürettebatını teftiş ediyor

Anavatanla Müstemlekeler Arasındaki İrtibat

Nefsi Fransa, eskiden olduğu gibi bugün dahi, dünyanın en fazla seyrisefer yapıldığı iki denize açılmaktadır. Diğer taraftan Okyanuslar ötesinde bulunan bütün Fransız müstemlekeleri de denizlerle çevrilmiştir. Böylelikle, Fransanın müdafaa etmek mecburiyetinde olduğu sahillerin uzunluğu 18.000 deniz milini bulmaktadır.

Fakat bütün bu toprakların ayrı ayrı emniyet altına alınması kâfi değildir. Bunların bir tek imparatorluk olabilmesi için, bunlar arasındaki irtibatın daimî surette sürat ve emniyetle temin edilmesi lâzımdır.

Bunun kolay bir iş olmadığını anlıyabilmek için şunu söylemek kâfidir, ki Fransanın imparatorluk yolları 34.000 deniz milini bulmaktadır. ve Fransa bu uzun deniz yolları üzerinde 3 küsur milyon tonluk ticaret filosu kullanmaktadır. Anavatan ve müstemleke limanlarına girip çıkan gemilerin safi tonajı ise 150 mil yonu geçmektedir.

Görüldüğü veçhile Fransa, İngiltereden sonra dünyanın en «faal» ve binnetice en zengin imparatorluğuna maliktir.

Bütün bu münakalâtın bozulması Fransaya müstemlekelerini kaybettireceği gibi iktısadî hayatını da sekteye uğratır.

Tarih şu hakikati defalarca göstermiştir, ki ancak müdafaa edilebilen şeyler muhafaza edilir.

Bunun için de Fransa, imparatorluğunun emniyet ve âhengini idame maksadile, 16 ncı asırdan itibaren, kuvvetli bir donanmaya sahip olmak ihtiyaç ve mecburiyetini duymuştur.

Fransa Donanmasının Tarihçesi

Bu ihtiyaç ve mecburiyeti, meşhur Richelieu bilhassa duymuş ve 1627 den itibaren, Fransanın bahriyesine ehemmiyet verilmesini son derece teşvik etmiştir.

Fransa müstemleke imparatorluğunun müessisi olan Colbert, Kardinal Richelieu'nun emellerini mevkii fiile çıkaran ve Hind seferine muvazi olarak harp donanması inşasına başlamıştır.

Filhakika Colbert, müstemleke ile donanmanın yekdiğerinin mütemmimi olduğunu ve bahriyenin müstemlekenin en hayatî noktasını teşkil ettiğini pek iyi anlamıştı ve bunda haklıydı.

Nitekim halefleri, bu hakikati unuttukları zaman, Fransa İngiltere ile yüz sene süren ve Kanada ile Hindistandaki müstemlekelerini kaybetmesile neticelenen harplere girmek mecburiyetinde kalmıştı.

Bu, bahrî bir imparatorluğun mukadderatının, karada hafledilebileceğini düşünenlere iyi bir ders oldu.

Fakat Napolyon da ihtilâlin tahrip ettiği ve bozduğu bahrî kuvvetleri vaktinde ihya etmemenin cezasını çekmişti.

Bilâhare, 19 uncu asırda, Fransanın ikinci bir müstemleke imparatorluğuna sahip olması, harp donanmasının kuvvetlenmesile mümkün olmuştur. Bilhassa Cezair seferi esnasında, bahriyenin rolü azamî haddi bulmuştur.

Gabon, Koşinşin ve Madagaskarın ele geçirilmesi ise tamamile donanmanın eseriydi.

Donanma Üsleri

Elbet imparatorluğu muhafaza edecek olan vasıta donanmadır. Fransa müstemlekelerini donanmasının kuvveti sayesinde muhafaza etmektedir. Onun için de, müstemlekelerin bu donanmanın takviyesi için icap eden yardımı yapması şarttır.

Fransada son zamanlarda yapılan modern zırhlılır, fennin ve tekniğin fevkalâde bir harikasıdır denilebilir.

Bu mühim kuvvetler için Fransa, müstemlekelerinde müteaddit üsler hazırlamıştır. Donanma, seyahate çıktığı zaman, buralara uğrar, tamiratını yaptırır, erzakını, mühimmatını alır. Bütün bu, üsler, hava hücumlarından korunacak ve düşmanın gözünden saklı bir tarzda yapılmıştır.

Akdenizde harp patladığı takdirde Fransa buranın şarkında da üsse lüzum görecektir. Suriye sahillerinde bunun için hazırlık yapılmaktadır.

Atlantik denizinde ise Dakar ve Kazablanka birer mükemmel üs haline ifrağ edilebilir.

Fransa bugünkü kuvvetli donanmasile Cibuti limanını da kullanıyor ve bu suretle Bahri Ahmere de hâkim oluyor.

Deniz Siyaseti

Fransa şimdiye kadarki deniz siyasetinde Büyük Britanyayı takip etmiştir. Ve bu siyasette de muvaffak olmuştur.

Malûmur ki İngiltere, millî menfaatlerinin icap ettirdiği her yerde donanması çin sağlam üsler tesis etmiş ve bu suretle denizlerdeki hâkimiyeti ele almıştır.

Fransa da Büyük Britanyanın menfaatlerile hemâhenk olarak, dünya ve demokrasiler menfaati için ayni bahrî siyaseti takip etmektedir.

Fransada da, İngilterede de donanmanın takviyesi ve asrileştirilmesi için büyük gayretler sarfedilmekte ve donanmayı modern bir hale ifrağ için elden gelen yapılmaktadır.

Fransa içine girdiği büyük harbi kazanmak mecburiyetindedir. Bu davada donanmasının oynıyacağı büyük rolü, gözünden kaçırmamakta olduğunu da unutmamaktadır.

İSVİÇRE VE ORDUSU

Almanların insafsız baskın taarruzuna uğramak tehlikesine maruz bitaraf devletlerden biri de İsviçredir.

Alp dağlarının cennetten farksız vâdilerine yerleşmiş, her bir köşesi Anadolumuzun başka bir tarafını hatırlatan İsviçrenin mesahası 41,295 kilometre murabbaıdır. (Bizim Trakyanın takriben iki misli). Memleket dahilî işlerinde müstakil, ayrı teşkilâtı esasiyelere malik 19 kantondan mürekkeptir. Ayrıca yarı kanton da vardır. Bu kantonlar müttehid bir cümhuriyet teşkil ederler.

İsviçrenin ordusu milis teşkilâtı esasına istinad eder.

Umumî askerlik hizmeti 19-48 yaş arasındadır. Ayrıca gençlere askerî terbiye verlmektedir. Sulh zamanında İsviçre ordusu 6 fırkadan mürekkeptir

150 adet tayyaresi vardır. Harp zamanında ordu 240,000 kişiden mürekkeptir. Ayrıca 70,000 kişilik bir memleket hücum kıtası namile bir ordu bulunmaktadır. Diğer taraftan 200000 kişi askerlik hizmetile mükelleftir. Bunların yarısı askerî talim ve terbiye görmüştür.

Harp zamanında orduyu bir general ve erkânıharbiyesi idare etmektedir.

Memleketin askerî kuvveti ve tabiatin bahşettiği aşılması güç tabiî arızalara müstenid bir müdafaa sistemine göre hazırlanmıştır.

Almanların âni bir taarruzuna karşı az olmalarına rağmen müttefikler yetişinceye kadar şiddetle mukavemet edebilecek haldedirler. Almanların son günlerde kasdî olduğuna şüphe edilmiyen hudud hava bombardımanlarından sonra umumî seferberliğini ilân etmiştir

Günün yazısı

Kendi kendimizi Düşünmek Mecburiyetindeyiz

(Başmakaleden devam)

bimizden sonraki münakaşalı ve münafeseli vaziyette bulunmuş olsalardı, bugün garbi yer yer yakmakta ve kavurmakta olan ateş şüphesiz çoktan buralara da sirayet eylemiş bulunurdu.

İşte biz Türkler Balkanların ve o tarikle bütün Avrupanın devamlı ve feyizli bir sulh içinde yaşaması için kendi hesabımıza düşen herşeyi ve bilhassa her fedakârlığı yapmış olduğumuzdan dolayıdır, ki vicdanen müşterih olduğumuz kadar bugün artık yalnız kendi kendimizi düşünmeğe de hak kazanmış bulunuyoruz.

Meşrutiyetin ilânından beri, mülkçe, insanca uğradığımız zayiatın haddi, hesabı yoktur. Şimdi doymak bilmez iştahaları, teskin edilemez hırsları için mütemadiyen sağa sola saldıran milletler, bir tarihlerde her istediklerini bizden alırlar, her canlarını sıkıldıkça bize saldırırlar ve kanlı bir komedya seyretmek hevesine düştükleri vakit, mutlak o komedyayı bizim memleketimizde oynatırlardı.

Biz bütün bir husumet ve hased dün yasına rağmen çarpışa çarpışa nihayet maddeten ve mânen toplu, temiz, güzel ve kıymetli yeni bir vatan tesis ettik. O vatanı, bugün de sahiplerinin muazzam mazilerine lâyık bir dereceye çıkarmak için çok huzur ve sükûne ve çok çalışmağa, mânen çok itilâya, fikren çok inkişafa muhtacız. Her gün yeni bir şey öğrenmek, her gün bir eksiğimizi tamamlamak, her gün vatanımızda faydalı yeni bir eser vücude getirmek mecburiyetindeyiz.

Mâneviyatımız, ahlâkımız, insanî düsturlarımız, zaten ecdattan tevarüs etmiş olduğumuz hasletler sayesinde çok esaslı ve metin temellere dayanmaktadır. Fakat o hasletleri ne kadar kuvvetledirirsek, ne kadar parlak bir hale getirirsek hakikî medeniyetimizin o kadar yükseleceğine ve bu medeniyet ile dünyaya gıpta salacak bir payeye erişeceğimize emin bulunuyoruz.

Zihnî inkişafımız, mânevî kemalâtımız böyle ümit ettiğimiz dereceyi bulduğu vakit ise maddi terakki ve tekâmül, herhalde Avrupadakinden daha faydalı, daha feyizli ve başkalarına daha az muzır şekilde memleketimize girecektir. Biz, muntazam ve usullü çalışmalar sayesinde topu da, tüfeği de, tayyareyi de, zırhlıyı da nihayet kendimiz yapacağız. Fakat bunları başkalarının hukukunu çiğnemek için değil ancak icabında kendimizi müdafaa ve sulhü muhafaza için yapacağız.

Zaten maddi terakkinin hakiki mâna ve mahiyeti, ancak milletlerin mânevî kemalâtına, hakka ve adle hadim olmaktan ibarettir. İşte Avrupa bilhassa son yirmi sene zarfında bu hakikatlerden tegafül ettiği, ne yaptıysa kendi için yaptığı, yalnız kendi menfaatini düşündüğü, maddi terakki, mânevî tekâmül ile müvazi yürümedikçe müvazenenin behemehal bozulacağını bir türlü idrâk edemediği içindir, ki nihayet bugünkü felâket girdabına yuvarlanmıştır.

Evet bu manzarayı dehşetle, ve fakat ayni zamanda ibretle seyrediyoruz ve ondan kendi hesabımıza büyük dersler almağa çalışıyoruz. Çünkü biz ayni ihtirasların, ayni menfaat avcılığının senelerce, hayır asırlarca kurbanı olduktan sonra nihayet yeni bir zihniyetle yeni bir yol tutmuş bulunuyoruz. O yolda çok insanî hislerimizle, çok ahlâkî akidelerimizle yürüyerek bize ezelden mevut olan çok şerefli, çok izzetli gayeye varacağız. Emelimiz budur, mefkûremiz bundan ibarettir ve onun içindir, ki karşımızdaki müthiş hâileye, müstahak olduğu acımak hissini ayırmakla beraber, yine herşeyden evvel kendimizi düşünüyoruz.

Ebüzziya Zade
VELİD

Gümrük Muhafaza memurlarının tekaütlük hakları

Gümrük muhafaza memurlarının tekaütlüğü hakkındaki yeni kanun lâyihasına göre memurlar 50, âmirler 55, mıntaka müdürleri 60 yaşını doldurunca tekaütlük hakkını kazanmış bulunacaklardır. İsteyenler beş sene daha vazife görebileceklerdir.

HARP HATIRALARIM

Yazan: Gl. Ali İhsan Sâbis

(Eski Birinci Ordu Kumandanı)

Her hakkı mahfuzdur

Alman Sefiri, Alman - Osmanlı münasebetlerini takviye için gayret gösteriyordu

— 13 —

Lâkin biri büyük ve kuvvetli, diğeri küçük ve zayıf ise işde samimîlik ve devam olamaz. Küçük ve zayıf, büyük ve kuvvetlinin koltuğuna girer; vakit geçtikçe bu vaziyet himaye altına girer, uşaklığa kadar düşebilir. Bunun için sadece müttefik bulmak kâfi değil, ayni zamanda o menfaate lâyık kuvvetli ve sesini duyurmağa muktedir bir arkadaş olmak lâzımdır. Bunu lâyıkile idrâk etmiş olan hükûmet her hususta kalkınmak için çalışıyordu.

Bizler de resmî ve hususî temas ettiğimiz muhitlere, şahıslara henüz harpten ve gaileden uzak kalmak ihtiyacında olduğumuzu mütemadiyen izah ve telkine çalışıyorduk. Hükûmet te ayrıca Avrupanın büyük devletlerinden müttefikler aramağa ve başladığımız ıslahat ve orduyu takviye işleri için para tedarikine çabalıyordu.

Rusya, Fransa ve İngiltere devletleri Almanyanın etrafını sararak onu bir çember içine almak ve onu yalnız bırakmak gayesini güdüyorlardı. Bu maksadla İtalyayı ondan ayırmak ve Avusturyayı da zayıflaştırmak, sair küçük devletleri kendilerine bağlamak siyasetini takip ediyorlardı.

Bunu hisseden Almanya bizi arada sırada okşamayı ve (Drang nach Osten - şarka doğru tazyik) siyasetini gözetmeyi unutmuyordu, fakat bize takarrüp, samimî hislere müstenit değildi; bizi iğfal etmek ve soymak, icabında tehdid etmek, boyunduruğu altına almak gibi bir şeyler hissolunuyordu. Bizim kalkınmamıza en büyük engel olan kapitülasyonların kaldırılması için daha 1913 senesinde hükûmetimiz çareler, bahaneler ararken hangi devlete baş vurdu ise hepsinden red cevabı aldı; bu meyanda Almanlar dahi karşımıza dikildiler; muhtaç olduğumuz parayı borç suretile tedarik için Almanyaya müracaatimizde (Fransızlarla hoş geçinerek Paris piyasasından tedariki çaresini) bize söylediler. Daha evvel Bosna-Hersegin Avusturya tarafından ilhakında ve Trablusgarp ve Bingaziye İtalyanların tecavüzünde Almanlar bize hiçbir suretle yardım etmediler.

Diğer taraftan 1914 senesi mayıs ayında Akdenizdeki Göben zırhlı kruvazörünü, gûya İstanbulu ziyaret ve Osmanlı hükümdarına tazimat arzetmek perdesi altında, bir Alman Amirali ile beraber İstanbula gönderip bize şevket gösterdiler. Buna karşı İngilizler de haziran ortalarında İnflexible dretnotile Akdenizdeki İngiliz filosu Amiralini İstanbula göndermek suretile mukabele ettiler.

İstanbuldaki Alman sefiri Baron Von Vangenheim umumî bir hap zu hurunda Türkiyenin Almanyaya fayda lı olacağını ve hiç olmazsa Boğazları kapamak suretile İngiltere ve Fransanın Rusyaya yardım etmesine mâni olacağını takdir ederek, Alman ya ile Türkiye arasınadki münasebetleri takviyeye daima çalışıyordu. Müteveffanın bu hususiaki gayretlerini takdir etmek insafa muvafıktır. O bizi hakir görmüyordu. Ve cidden bizim yükselip kuvvetlenmemizi, Almanyanın menfaati için lâzım addediyordu. Maatteessüf diğer Alman ricali bu adamın gösterdiği yüksek takdir ve alâkayı ibraz edememişlerdir. Türk ordusunu ıslâh için Almanyadan askerî bir heyet getirilmesi hususunda da bu adamın çok gayreti görülmüştür. Hattâ Berlin hükûmetinin kapitülasyonlar ve para ikrazı hususlarında bize karşı takındığı tavrı dahi beğenmediğini hususî temaslarında hissettirmekten hâli kalmazdı.

Osmanlı hükûmeti, kapitülasyonlar ve para meselelerinde Almanyadan yardım görmeyince İngiltere ve Fransadan şefkat aramağa ve bunun için bunlara hoş görünmek çarelerini bulmağa çalıştı. Zuhur eden fırsatları kaçırmadı. Bu suretle hem milli kalkınmayı temin ve hem de Rusyanın düşmanlığından kurtulmak istiyordu. Bu maksadla Basra körfezinde ve (Bağdad - Basra) demiryolunun inşasında, Aydın demiryolu imtiyazının tevsiinde, Trabzon ve Samsun limanlarının inşası gibi işlerde İngilizleri hayli tatmin etti. Dahiliye ve gümrük işlerimizde ıslahat için İngiltereden müfettişler celbi kararlaştırıldı. Bahriyemizde çalışan (Amiral Limpus) heyetinden başka tersanelerimizin ıslahı da İngiliz şirketlerine verildi.

Ayni maksadla Fransızlara da cemile göstermekten hâli kalınmadı. Fransız Generali Boman jandarmamızı tensik ediyordu. Buna hayli kolaylıklar temin edildi. Almanlarla çatışmaması için de jandarmamız Harbiye Nezareti emrinden alınarak Dahiliye Vekâletine raptolundu.

Bir çok şoselerin inşası işi bir Fransız şirketine verildi. Maliyemizin ıslahı için Julie isminde Fransadan bir umumî müfettiş celbedildi. Bahriyemizin ıslahı programı mucibince yeni yaptırılacak harp gemilerimizden bazıları Fransız Havre tezgâhlarına sipariş edildi. Fransaya bir çok cebel topları ve on iki deniz tayyaresi sipariş verdik. (Fransa-Türkiye) dostluk cemiyeti namile bir cemiyet teşkil edilerek İstanbuldaki reisliğini o zaman Bahriye nazırı olan Cemal Paşa deruhde etti. Cemal Paşa Nafıa Nazırı iken 1914 şubatı sonunda Bahriye Nazırı olmuştu. Ek seriya Fransızlarla ve bahriyedeki İngiliz heyeti dolayısile İngilizlerle iyi geçiniyordu. Hükûmet nezdinde bunlara imkânnisbetinde yardakçılık ediyordu. Hükûmet erkânı arasında Fransızlarla hususî münasebetler ve dostluklar gözeten nazırlar eksik değildi. Cemal Paşadan başka Cavid Bey bu meyandadır. Cemal Paşa sık sık Fransız cemiyetlerinde ve Fransa sefaretinde görünürdü. Fransızlar bu vaziyetten istifade ederek 1914 haziranında Fransız sefiri Babıâliye müracaatle:

(Bahriye Nazırı Cemal Paşayı, (Fransız - Türk) dostluğu hakkında sarfettiği himmet münasebetile daha yakından tanışmak ve Fransızları da Cemal Paşaya daha iyi tanıttırmak için Fransız hükûmetinin kendisini Fransaya davet ettiğini ve Fransız donanmasının temmuz ayı zarfında Akdenizde yapacağı bahrî manevralarda Fransanın misafiri sıfatile bulunmasını) rica etti. Bu esnada Bosna - Hersek cinayeti vukubularak Umumî Harbin patlak vermesi ihtimali kuvvetleştiğinden Babıâli bu daveti fırsat telâkki etti; Sadrazam ve Hariciye Nazırı Prens Said Halim Paşa Cemal Paşaya (Fransız dostluğunun takviyesi ve bizim için hayatî mesele olan Adalar meselesinin kat'î halli için Fransanın muavenetinin temini) talimatını vererek bir kaç bahriye zabitile beraber onu 914 temmuzunun başında Parise gönderdi.

Londrada (Sultan Osman) ve (Reşadiye) dretnotlarımızın inşaatına nezaret eden ve bunların süvarisi bulunan Rauf beyle Vasıf Bey Parise gelerek 4 temmuzda Bahriye Nazırımız Cemal Paşa ile görüştüler. Bu esnada Rauf Bey (İngilizlerde 28 hazirandanberi Sultan Osman inşaatını ikmal ve teslim işlerini kasden geciktirmek emelleri göründüğünü) söylemiş.

(Devamı var)

SPOR

Dünkü Futbol Maçları

Galatasaray Vefayı mağlûp etti, Beşiktaş Fenerle berabere kaldı

Ankaralı gençler, İstanbulluları yendiler

İstanbul ve Ankara gençleri bir arada

Cumartesi günü Beşiktaşla berabere kaldıktan sonra çekilen kura neticesinde Vefaya düşen Galatasaray dün saat 3,20 de Vefa ile karşılaştı. Galatasaray: Hızır, İbrahim, Salim, Barbaros, Enver, Celâl, Necdet, Süleyman, Saim, Sarafim, Gazanfer.

Vefa: Azat, Onnik, Süleyman, Abduş, Lûtfi, Fethi, Necip, Gazi, Mehmet, Haydar.

Oyunun ilk beş dakikası Galatasarayın düzgün oyunu ile geçmesine rağmen Vefa bundan sonra hâkim oynamağa başladı.

Galatasarayın genç oyuncuları birbirlerile anlaşmış olmadıklarından akınlar pek müessir olamıyordu. 13 ncü dakikada uzun bir pas alan Necdet topu çizgi üzerine kadar sürdü ve ortaladığı topla Süleyman ilk golü yaptı.

Bu golden sonra Vefalılar açılıp Galatasray kalesini tazyik ettilerse de sıkışık oynamaları ve Salimin yerinde müdahaleleri dolayısile bir netice elde edemediler. Galatasarayın akınları seyrek olmakla beraber açıkları vasıtasile Vefa kalesine daha tehlikeli oluyorlardı. 35 inci dakikada açık bir pas alan Necdet güzel bir şütle ikinci Galatasaray golünü yaptı ve devre bu şekilde bitti.

İkinci devreye Vefa sıkı başladı. Buna mukabil Galatasaray takımında anlaşamamazlık devam ediyordu, bundan istifade eden Vefalılar bir aralık çok rahat oynama imkânını buldular. Lâkin on sekiz üzerinde fazla pas yapmaları ve şüt atamamaları netice almalarına her an mâni oldu. Nihayet 25 inci dakikada Galatasaray haf hattından bir ceza vuruşu kazanan Vefalılar Lûtfinin çektiği frikik ile ilk golü attılar.

Bundan sonra mütemadî tazyik altında bulunan Galatasaray kalesi Salimin çok enerjik oyunu sayesinde bütün tehlikeleri atlattı.

Galatasaray kalesinden kopan top bir aralık sağ açığa kadar uzandı ve ortalanan topu Necdet üçüncü defa Vefa kalesine soktu.

Vefalılar buna ancak 40 ıncı dakikada Mehmet vasıtasile mukabele ettiler. Ve oyun 3—2 Galatasaray lehine bitti.

Fener 2, Beşiktaş 2

Dört klüp arasında tertip edilen kupa maçlarında final maçı Beşiktaş - Fenerbahçe arasında oynandı.

Takımlar :

Fener: İrfan, Orhan, Şevket, Lebip, Fikret, Zeynel, Rebii, Orhan, Yaşar, Niyazi, Nazım.

Beşiktaş: Mehmet Ali, Naci, Rifat, (İbrahim), Adil, Muhterem, (Rifat), Feyzi, Tes'it, Hakkı, Cemil, İbrahim (Marit), Fuat.

Oyuna 5,20 de Beşiktaş başladı. Fenerbahçe kalesine kadar inen Beşiktaş forvet, Fener müdafaasının bir hatası üzerine bir frikik kazandı. Feyzi bundan istifade edemedi.

Bundan sonra beş dakika mütekabil akınları ile geçti. Fenerbahçe bu beş dakikalık zamandan sonra yavaş yavaş oyun hâkimiyetini lehine çevirdi.

Fenerbahçe Beşiktaş kalesini mütemadiyen tazyik ediyor, 8 inci dakikada Fikretin ortadan bir volesini Mehmet Ali ancak kornere atabildi.

11 inci dakikada sağdan sol tarafa geçen top Rebii Orhan ve Niyazi arasında dolaşırken Niyazi gayet güzel bir atlayıştan sonra isabetli bir vuruşla Mehmet Alinin müdahalesine rağmen topu üst köşeden ağlara taktı.

Bu golden sonra Beşiktaşın tehlikeli bir akını Fener müdafaasını ancak frikik ile durdurdu. Fakat Beşiktaş bundan istifade edemedi.

Böylelikle 23 üncü dakikaya kadar Fener tazyiki ile Beşiktaş bocalarken Fikretin yerinde bir pasını iyi bir şekilde kullanan Rebii sağ tarafa geçerek Yaşarın bir vuruşu ile takımına 2 inci golünü kazandırdı. Bundan sonra Fenerbahçe ile Beşiktaşın mütekabil akınlarile birinci devre 2—0 Fenerbahçenin lehine bitti.

2 inci Devre

2 inci devrede Fikret yerine Süleymanı bırakarak sahaya çıkmadı. Bu devreye çok sıkı başlıyan Beşiktaşlılar derhal hâkimiyeti ele alarak Fener kalesini sarmıya başladılr.

3.cü dakikada Hakkı Cemille beraber eşabe ile birinci golü attı ve Beşiktaş canlandı. Bu golden sonra işin fena neticeye varacağını gören Fikret tekrar oyuna girdi, ve Fenerbahçe bundan sonra kendini toparladı. Akınları Beşiktaş kalesi için tehlikeli oluyordu.

23 üncü dakikada Fikret sakatlanarak oyunu terketti.

Ve bir dakika sonra tekrar Cemil ve Hakkının şarjı ile Fenerbahçe 2 inci golü yedi.

Bu golden sonra Fikret oyuna giremedi ve her iki taraf gol yememek için enerjik oynarken maç nihayet buldu.

Hâkem Necdet bu oyunda da muvaffak olamadı.

(Devamı 7 de)

Bir Balkan rekoru kırıldı

110 metre manialı koşuda 14,7/10 gibi bir netice elde eden kıymetli atletimiz Faik Mandi - kasa ait olan Balkan rökorunu kırmağa muvaffak olmuştur.

Bu kıymetli netice atletizm işlerine bu sene verilen değerin bir neticesi olduğundan bilhassa memnuniyetimizi mucip olmuştur. Faik'i tebrik ederiz.

Kırkpınar güreşleri başladı

Büyük alâka ve merakla takip ediliyor

Edirne, 12 (A.A.) — Türkiye serbest güreş müsabakaları ile Kırkpınar yağlı güreşleri bu sabahtan itibaren son derece meraklı ve heyecanlı bir safhaya girmiştir. Sarayiçiler meydanında Türk gücünü göstermek üzere her gün her taraftan Edirneye gelen 300 e yakın cesur ve asil Türk delikanlısı bu sabah şehirde davul zurnalarla dolaştıktan sonra toplu bir halde Sarayiçine gide - rek yerlerini almışlardır. Bu sırada umumî müfettiş, vali, kolordu komutanı, Trakya Parti müfettişi, Edirne belediye ve parti reisi ve Ankaradan gelen mebuslar da Sarayiçine gelmiş bulunuyordu. Program mucibince baştа federasyon ve kafile reisleri ve Beden Terbiyesi Umumî Kâtibi olduğu halde serbest güreşe iştirak eden ve bütün Türkiyeyi temsil eden güreşçilrimizle Kırkpınara gelen 200 e yakın pehlivanımız partinin bu sene kendilerine hediye ettiği yeni kispetlerile askerî bandonun terennümleri arasında sahada bir geçit resmi yapmış ve tribünleri dolduran binlerce halk tarafından coşkun bir surette alkışlanmışlardır. Bunu müteakip hakem heyetinden Ekrem, Kırkpınar güreşlerinin kısa bir tarihçesini yapmış ve bunu güreşlerin Türk gibi kuvvetli sözünü bütün dünyaya tasdik ettiren Kurtdereli ve Adalı Halil gibi büyük pehlivanlarımız üzerindeki tesirlerini tebarüz ettirmiştir. Bu sene yapılan hoparlör tesisatı bu işlerde bilhassa işe yaramıştır. Bundan sonra dünkü müsabakaların galipleri arasındaki güreşlere başlanmıştır. Sarayiçi 10 binlerce seyirci ile hıncahınç doludur ve güreşler bütün bir hararet ve heyecanla devam ediyor.

Bu seneki Kırkpınar yeniliklerinden biri de matbuata güzel bir tribün ayrılmasıdır.

Tarihî Tefrika — No. 12

Türklerin elinde BİR MOSKOF ÇARI

YAZAN S. NİTANİU

Rusya Yarın Büyük Bir Çar Kazanmak Üzere İdi

Petronun bu çocukluk arkadaşı, iyi kalpli ve çok cesur bir delikanlı idi.. Babası çiftçi idi ama, büyük babası Çarın hassa ordusunda çalışmış bir zabitti... Belki o cesaret ona büyük babasından geliyordu. Sonra çok alaycı ve şakacı idi...

On beş dakika sonra hâkem heyeti önde Şermetyef arkada çıkageldiler... Onun arkasında kendi adamlarından üç kişi vardı... Gülüyordu.

Hâkem heyeti Petroyu tebrik etti.. Petro, küçük olmasına rağmen emsalsiz bir zekâ göstermiş, düşmanın plânlarını keşfetmiş ve çok da muvaffak olmuştu.. Şermetyef de Petroyu tebrik ediyordu...

— Aşkolsun Petro diyordu... Sen olmasan ben bu kafileyi tamamen ge virecek ve birer birer yakalıyacaktım.. Bütün muvaffakiyetin askerini dağıtmamanda oldu..

Petro gülüyordu..

— Evet, Şermetyef, görüyorsun, ki yarın Rusya, iyi bir kumandan büyük bir Çar kazanacak... O zaman, bugün karşımda mağlûp olmuş bir kumandan olan sen, yanımda, duracak, ve bana yardım edeceksin...

Çocuklar el çırptılar... Çirkof atıldı :

— Ya haşmetmeab, beni yanınıza hiç olmazsa emirber almıyacak mısınız?..

Ne demek, senin gibi kabiliyetli bir çocuk emirber olur mu?..

—Şermetyef atıldı:

— Olur Petro, zira Çirkof bir köylü çocuğudur, asil olamadığı için, zabit te olamaz...

— Kim demiş olamaz... Ben istersem, yani Rusya Çarı isterse herşey olur...

Çirkof sevincinden bağırdı:

— Yaşasın Petro... yaşasın büyük Çarımız... Horra...

Çocuklar hep bir ağızdan bağırdılar:

— Horra..

Güneş ufka yaklaşıyor, hava kararıyordu... Köy bekçileri, orman koruculları bu geç vakitlere kadar çocukların ormaniarda ka'masına razı değildiler... Fakat Petro, akan sulara durduruyordu... Bu yaramaz ve yırtıcı çocuğu durdurmak imkânı yokta...

Petro çocuklara dönerek:

— Çocuklar, çok memnun oldum.. Görüyorsunuz ki eğleniyoruz, ayni zamanda öğreniyoruz... Bu talimler biraz sonra silâhlı olacak... İnşallah ileride hep beraber çalışacağız...

Sonra Şermetyefi çağırdı:

— Sen de benimle bu akşam yemek yiyeceksin... Konuşacaklarım var..

— Başüstüne Petro...

— Şolman, Çirkof, jan Polen, sizi de beraber götüreceğim...

Şolman söze başladı:

— Müsaade ederseniz... evlerimize haber verelim...

— Ben haber gönderirim...

Kafile yola koyuldu... Kuşların sesleri kestiği, akşam serinliğinin his sedildiği bu mayıs gecesi Petro içinde büyük ümit ve hayallerin doğduğunu hissediyordu... Müstakbel projeleri bu gece hazırlanacak, burada konuşulacaktı...

— Sana bir şey sorayım Şermetyef... Çar olmak için henüz küçük sayılır mıyım?..

— Evet Petro, hiç olmazsa beş sene daha...

— Beş sene ha!.. Galiba sabredemiyeceğim....

— Sabredersiniz... Daha çok şeyler öğrenmeye de ihtiyaç var.. Hocamız Lafor, çok bilgili bir adam, düşmanlarımızı öğrenmeliyiz..

— Ben pek iyi biliyorum, Rusyanın üç düşmanı var... İsveç, Türkiye, Lehistan...

Şermetyef, durdu... ve düşündü... Sonra söze başladı...

— İlk ikisini anladım ama, sonuncusunu düşman bile saymam.

— Niye?..

— Onu Rusya bir hamlede orta - dan kaldırır da onun için...

— Ya diğer ikisi bırakır mı zannedersin...

— Bırakmazlarsa onlarla da dövüşürüz...

— Hemen kolay değil... Sonra evvelâ bunlardan hangisile...

— Bana kalırsa Petro, evvelâ Türklerin işini bitirmeli...

— Şermetyef, sen iyi bir kumandan olamıyacaksın.... .Çünkü hiç tahkik etmeden karar veriyorsun, Türklerle harp kolay değilmiş...

— Onu size bunak Vasiloviç mi söyledi.. O da ömründe bir defa bir iş görmeye kalkmış, Türklerin baskınına uğramış, hep onu anlatır... Bırak Allah aşkına...

— Peki ama neye İsveçlileri teklif etmiyorsun?...

— İsveç zorludur Petro... Türklere gelince, onları içinden vurabiliriz...

— Hiç zannetmiyorum...

— Peki ama ne yapalım?i.

— Bence biz oyunlarımıza devam edelim... Herkes bizimle eğlensin, gülsün, sonra onların hiç beklemediği bir gün ortaya çıkalım...

— Güzel, senin fikrini kabul edeyim.. Fakat bu gençlere kılıç kullanmasını, silâh atmasını da öğretmeliyiz..

— Bu da kolay, orayı bana bırak Petro.. Tanıdığım bir çavuş var.. Ondan biz lâzım olan kılıç ve tüfekleri alırız, yalnız senin haberin olmasın..

— Niçin?!...

— Çünkü çavuş korkacak.. Belki annen, veya hemşiren Sofi haber alır diye...

— O halde sen bazı günler bu silâhlardan istifade edeceğini söylersin... Ben duymamış olurum...

— Bu böyle olacak...

(Devamı var)

FIKRALAR - EĞLENCELER

Günün siması :

Vilhelmine

Alman taarruzunun son kurbanlarından olan Holandanın kraliçesi Helene - Pauline - Marie - Wilhelmine 1880 de La Haye şehrinde doğmuş ve 1890 da, babası kral üçüncü Guillaume'ün ölümü üzerine tahta cülûs etmiştir.

Evvelâ annesinin vasayeti altında icrayi hükmetmiş, 1898 de de devlet idaresini tamamile eline almıştır. Üç sene sonra Duc Henri de Schwerin'le evlenen kraliçe, 1909 senesinde bir kız çocuğu dünyaya getirmiştir. Mossau hanedanının yegâne varisi olan bu kızın doğuşu o zaman büyük bir sevinçle karşılanmıştı. Wilhelmine uzun hükümdarlığı esnasında meşrutiyet icaplarına her zaman harfiyen riayet etmiş ve kendisini son derece sevdirmiştir. Harbi Umumiyi müteakip memleketinden kaçarak, hiçbir devlet tarafından kabul edilmiyen Alman imparatoruna bile misafirperverlikten çekinmemiştir.

Coğrafî İsimlerin Menşei

Bazı coğrafi isimlerin menşeleri cidden enteresandır ve malûmat sahibi bir çok kimseler bile bunları bilmezler Halbuki bu isimlerin altında, bu gün unutulmuş bir çok tarihî hakikatlr gizlidir.

Meselâ, Arjantinin hükûmet merkezi «Buenos - Aires» in Türkçe tercümesi «İyi hava» dır. Kristof Kolombun halefleri yeni dünyada yaptıkları bir seyahat esnasında, Cenubî Amerika sahillerinde dolaşırlarken, envai türlü çiçek kokularile karışık çok temiz ve havadar olan bu yere, bu ismi vermişlerdir.

Rio de Janeironun tercümesi ise «Kânunusani nehri» dir. Çünkü bu nehir İspanyollar tarafından 1 kânunusanide keşfedilmiş ve bu isim vemilmiştir.

Venezuella, «Küçük Venedik» demektir. Venedikten çıkarak, Cenubî Amerikanın bu kısmına yerleşmiş olan İtalyanlar, vatanlarının hatırası namına buraya bu ismi vermişlerdir.

Argentina «Argenta» yani gümüş kelimesinden gelmektedir. Bugün bile bu kıymetli madenile meşhur olan bu memleketten, vaktile Avrupaya vapurlar dolusu gümüş nakledilirdi. Böylece, bu efsânevî servet diyarı ismini bu kıymetli madenden aldı.

Diğer taraftan, şimalî Amerikada hâlâ kullanılan bir çok eyalet isimleri de kızıl derililerden kalmıştır. Florida, Texas, Arkanzas, Kentuky, Dakote, Oregon vesair bir çok isimler bilâhare oraya yerleşmiş olan Amerikalılar tarafından da beğenilmiş ve olduğu gibi muhafaza edilmiştir.

Tarihî fıkra:

Bir ramazan günü akşamı İkinci Sultan Mahmud ve Vükelâsı maiyetlerile birlikte ansızın Şeyhislâm mazullerinden Dürrüzadeye iftara giderler. Kethüdasının ziyadesile telâş ettiğini görünce efendi:

— Telâş etme, telâş etme! Benim sofram efendimize, haremin sofrasını vükelâ hazeratına çıkarınız. Diğer kapı yoldaşlarını da sen idare et, der.

(Çünkü her akşam kırk, elli tabla yemek çıkardı.)

Zâti Şahane gördüğü izzet ü ikramdan ve yemeklerin nefasetinden fevkalâde memnun olur ve ev sahibi Dürrüzadeye:

— Efendi, sizin aşçı benim aşçıdan daha usta, aşçıları değişelim.

Yollu taltifat ve iltifatta bulunur.

«Ol saltanatın yeller eser şimdi yerinde»

Ş. Y.

İlk Tahtelbahir

Tahtelbahirin ilk mucidi Holandalı Van Drebeldir.

Bu adam, 1620 senesinde inşa ettiği küçük ve garip bir gemiyi 15 metre su altında yüzdürmeğe muvaffak olmuştur.

Bu hususta tarihî malûmat bir hayli noksan olup, mucidin bu tahtelbahiri ne suretle hava ile doldurduğu belli değildir. Yalnız bizzat İngiltere kralının bu tecrübelerde hazır bulunduğu ve mucidi hararetle tebrik ettiği tarih kitaplarında kaydedilmiştir.

Volga Nehri

Herkesin «Volga» nehri diye tanıdığı nehir, Oka ve Volga kollarından ibarttir. Bu kollar ayni büyüklükte olup, ayni hızla akmaktadırlar. Fakat Okanın mı Volgaya, yoksa Volganın mı Okaya döküldüğünü hâlâ kimse anlıyamamıştır.

Dünyanın En Küçük Adası

Dünyanın en küçük adası olarak coğrafyaya kaydedilen ada, Bernudda dahil İodante adasının «uzunluğu» dört yarda «Yüksekliği» ise yarım yardadır.

Doktor diyor ki:

Süt nasıl içilmelidir ?

Süt besleyici olduğu kadar bazı şartlar dahilinde tehlikeli bir hal de almaktadır. Sütün içinde mikroplar çok çabuk ürer ve kuvvetlenir. Bu mikroplu sütü içenlerde hastalıklar husule gelir. Bilhassa çocuklara verilen sütlerin ihtiva ettikleri verem mikropları yavrucukları gayet kolayca aşılar .

Şu halde sütü sterilize ederek yani mikropları öldürerek içmekten başka çare yoktur. Sterilizasyon için iki usule müracaat etmeli: Ya süt iyice kaynatılır veyahut Pastörizasyon yapılır. Kaynatmanın sütün için deki vücude yarıyacak bazı maddelerin terkibini değiştirmek, vitaminlerini imha etmek gibi mahzurları vardır. Yani bu usulde mikroplarla beraber süt te yarı yarıya ölmektedir. Bununla beraber bu şekilde Sterilize olmuş süt içilmek zarureti hasıl olduğu zaman bu mahzur binnisbe önlenebilir Bunun için süte bir miktar kaynamamış temiz taze süt,, yumurta sarısı, ve yemiş usareleri gibi canlı maddeler karıştırılmalıdır.

Pastörize sütte ise kaynamış sütteki değişiklikler yoktur. Pastörizasyonda süt 20 - 30 dakika benmaride 70 - 75 derecede kaynatılır ve sonra birdenbire soğutulur Bu ameliye esnasında içerideki verem, tifo, kolera mikropları gibi hastalık âmilleri mahvolurlar ve ayni zamanda bu süt çiy sütün hayattar maddelerinin mühim bir kısmını ihtiva eder. Bu usulu tatbik etmek için kırılmaz şişelere lüzum vardır.

Ne pişireyim?

Birinci liste

Kadın budu köfte
Kabak tavası

İkinci liste

Biftek
Ispanak tavası
Elmalı tirit.

Amerikada Harp temayülleri

(1 nci sayfadan devam)

efkârıumumiyesinde büyük bir değişiklik olmuştur. Monroe kaidesine tebaan Amerikanın Avrupa işlerine karışmaması lehinde azamî tarafdar olanlar dahi fikirlerini değiştirmişlerdir.

Bütün Amerikan gazeteleri Amerikanın harbe girmesi lehinde neşriyat yapmaktadır - lar.

Nazi Almanyasının galebesi halinde Amerikanın da çok müşkül vaziyete düşeceğini te barüz ettiren gazeteler hükû - meti harp lehine müdahaleye sevketmektedirler.

Efkârıumumiyedeki bu âni ve serî tahavvülün hükûmet me - hafilinde de çok serî olarak te - sirini göstermesi bir gün mese lesidir.

Bütün Amerikada Alman muvaffakiyet ihtimalinin A - merikanın da malıvına sebep olacağı kanaati hüküm sür - mektedir.

Rooseveltin Kral Leopolde Cevabı

Brüksel, 12 (A.A.) — D, N, B, a - jansı bildiriyor:

Kral Leopold Amerika Cümhurre - isi Roosevelte gönderdiği bir mesaj - da Belçikaya bütün nüfuzile yardım etmsi ricasında bulunmuştur. Roo - sevelt bu mesaja verdiği cevapta Al man siyasetinin bir mağlûbiyetle neticeleneceği ümidini izhar etmiş - tir.

Amerika Borsalarında

Boston, 12 (Radyo ile) — Holanda ve Belçikanın istilâsı Amerika bor - salarında duyulunca, aksülâmel de başlamış ve borsada paralar sukut etmeğe başlamıştır. Esham üzerinde tahavvül yoktur.

Amerikada Endişe

New-York, 12 (A.A.) — Büyük Ok yanusta statükonun muhafazasına dair geçende Hull tarafından yapı - lan beyanat hakkında tefsirlerde bu lunan New-York Herald gazetesi di - yor ki:

«Japonyanın Felemenk Hindista - nı hakkındaki tarzı hareketi şüphe ve tereddüde mahal bırakmıyacak kadar sarihtir.»

Bu gazete, Almanya Holandada sü ratle muvaffak olduğu takdirde Ja - ponyanın müdahaleciliği şiddet kes - bedeceğini kaydetmekte ve Ameri - kanın asıl menfaatlerinin Holanda müstemlekeleri tamamiyetinin ma - sun kalmasını istilzam ettiğini teba - rüz ettirmektedir.

HARPTE KÖYCÜLÜK

Yazan: Nusret KÖYMEN

Çoluğundan çocuğundan tutun da en cahiline kadar, artık bugün her - kes iyice anlamış bulunuyor ki, yir - minci asırda bir harbin sirayet te - siri, yalnız cephelerde çarpışan kar - şılıklı kuvvetlere münhasır kalmı - yor. Bugün harbe giren bir devletin cansız ve canlı bütün uzuvları her ân mutlak bir tehlike ile karşılaşa - bilirler ve bu tehlikenin sırasında behemehal büyük zararlarını göre - bilirler. Şehirler yıkılır, kasabalar, köyler harap olur, kadınlar, çocuk - lar, ihtiyarlar en kuvvetli ruhları bi - le muztarip eden kolsuz, bacaksız, beyinleri patlamış korkunç ve acıklı cesetler halinde yerlere serilirler.

Bundan dolayıdır ki bugünkü harp lerde bütün millet ferdlerinin çok zayiat vermemeğe dikkat etmeleri lâzım geldiği gibi, cephedeki ordu - larına yiyecek, içecek yetiştirmek i - çin de seferber halde bulunmaları iktıza ediyor. Hep birlikte, bütün millet vatanının kurtuluşuna kadar çalışacak ve esasen bu çalışma saye - sindedir ki vatan da kurtulmuş ola - cak !.

Harpte, cephe gerisinde faaliyet gösterecek en mühim unsurlar ise köylülerdir.

Bütün köy delikanlıları ve orta yaşlıları cephededirler. Geriye ihti - yarlarla kadınlar kalır. Bunlar da, millî vazifelerinin icabı olarak, top - rağı ekmek, mahsul yetiştirmek, şe - hire ve orduya erzak sevketmekle mükelleftirler. Fakat bu işlerin geli - şi güzel ve bilgisizlikle yapılmasile hiçbir müsbet netice elde edilemez.

İşte bugün de, bu sütunda kendi - sinden bahsetmek lüzumunu hisseyle - diğimiz Nusret Köymenin «Harpte Köycülük» isimli hacmi küçük fa - kat muhtevası büyük eseri, harp es - nasında köyde kalanların yapacakla - rı işleri mükemmel bir ihtisasla an - latıyor. Risalede toprak sürme ve zi - raat usulleri hakkında bir çok ma - lûmat serdedilmiş, mühim nasihat - ler verilmiş; köylüleri, köyle uğra - şanları bilgi ve usulle mücehhez e - decek esaslı fikirler mevcut..

Alâkadarları bu eserden muhak - kak istifade edeceklerdir. Kendileri - ne tavsiye ederiz. Fiyatı 10 kuruştur. Basıldığı yer: Ankara Recep Ulusoğ - lu matbaasıdır.

YURT YAZILARI

Kızılçullu köy enstitüsü

(Baştarafı 2 ncide)

alınıp yetiştirilmesi yoluna girildi. Köy çocuklarının enstitüye alınma - sında güdülen prensip ve hâkim olan ihtiyaçlar şunlardır: Enstitüye alı - nacak çocuk mutlaka köylü olacak - tır. Köyde anası, babası, akrabası, a - tölye, arazi, hayvan ve evleri buluna caktır. Az çok ziraatle uğraşan bir köylü ailesinin çocuğu olacaktır. Bu, onun enstitüde yetişirken tatbik e - dilen sisteme intıbakını kolaylaştıra - cak, enstitüden çıktıktan sonra da köye dönmesini ,köyde kalıp çalış - masını teminde müessir olacaktır. Bir pedagog «Yedi yaşına kadar bir çocuğu bana verin, ondan sonra ne - reye götürür, kime verirseniz veri - niz, o daima benim olarak kalacak - tır!» diyor ki, bunun doğruluğu üze - rinde münakaşa edilemez. İşte biz de bu doğru söze uymuş bulunuyo - ruz. Bu psikolojik realitenin kabulü - dür ki, köy kalkınmalarında kullanı - lacak unsurların, köy çocuklarından seçilerek yetiştirilmesini intaç eden sebeplerden birisi olmuştur. Bundan başka; bu çocuklar köylerin en zeki, çalışkan, enerjik çocukları arasından ayrılacaktır. Köylerde bulunan 2 mil yona yakın çocuk arasında ne zekâ - lar, hattâ dehalar bulunduğunu şe - hirliler tahmin bile edemezler. Asıl cevher oradadır Biz bu cevheri işlet - mek azmindeyiz.

Seçtiğimiz çocuklar ayni zamanda bedenen de gürbüz ve sağlamdırlar. Bu noktaya bilhassa ehemmiyet ve - riyoruz. Nihayet, bu çocukların köy mektebini pek iyi bir derece ile bi - tirmiş ve köye göre hayatî bilgisinin mükemmel olması da şarttır.

Bu evsafı haiz çocukları bulup bi - ze göndermek vazifesi ilk tedrisat müfettişlerine verilmiştir. Onlar na hiyelere ve köylere kadar giderler, bu çocukları seçerler, bunlar için fişler tanzim edip bize gönderirler. Biz de bu fişleri uzun uzadıya tetkik eder ve son sözümüzü söyleriz.

— Dediğiniz gibi asıl cevherin ö - zünü seçiş..

— Başka türlü olamaz; dava bü - yük.. evet dava çok büyüktür: Bir sosyete farzediniz ki bir kısım insan - ları (Beethoven) in senfonilerinden zevk alıyor, ötekiler bu senfoniler - den sadece sinirleniyor, birisi sağ - lığa ait temizlik mefhumuna bütün mânâsile sahip ve hâkim, öteki de - liksiz, penceresiz izbe ve isli hayvan nefesile dolu bir odada yatıp kalk - manın temizlik ve sıhhat kaidelerine mugayir olduğunun bile farkında de - ğil. Birisi yaşamasını kolaylaştırıcı bütün vasıtalara malik ve iktıdar sahibi, öteki bunlardan modern âle - min, insan zekâsının mahsulü olan en basit âleti bile kullanmaktan â - ciz. Birisi mevcut kanunlardan, hu - kukî prensiplerden en geniş mânâ - sile hisse sahibi olmuş, onların bü - tün nimetlerini kendi arzu ve ihti - yaçlarına râm edecek surette zekâ ve iktıdar iktisab etmiş, ötekinin bü tün bunlardan haberi bile yok. Şim - di soramaz mıyız; ub millet arasında kültür birliği var mıdır? Yine sora - maz mıyız: Böyle bir sosyete kuvvet lidir, vahdetlidir, denebilir mi? İşte dava budur: En ıssız köylerdeki yurd daşları da ihata edecek bir kültür birliği yaratmanın yollarını bulmak ve bu yollara derhal adım atmaktır!

Değerli ideal adamı, bahçede ko - şuşmakta olan çocuklara dalan ba - kışlarını çevirmeden:

— Ve işte, bütün ümidimiz bun - lardadır, dedi. Sonra koltuğuna gö - mülerek devam etti:

— Şimdi her tarafı gezip, her ha - limizi göreceksiniz.Zannediyorum ki ilk nazarımıza çarpacak nokta; kla - sik mekteplerimizde -bünyeleri ve tedris sistemleri icabı- şahit olunan intizamsızlık ve disiplinsizlikten e - ser bulunmayışı olacaktır. Çünkü işi - miz uydurma iş değil, hakiki işdir. Biz disiplini iş ve iştigalle temin edi - yoruz. Muallim bir grupun başında - dır, meselâ talebeye tütün dikmeyi öğretirken bırakır, başka tarafa gi - der, hattâ insan hâli bu, dalga geçer, fakat çocuklar işlerile meşgul olmak tan başka bir şey yapmazlar. İkinci mühim nokta, yine klasik mektep - ler gibi, bizim aylarla tatilimiz yok - tur. Yaz kış tedrisat vardır. Yalnız yılda yirmi gün kışın ve yirmi gün yazın tatil yaparız. Mektebe aldığı - mız çocukları kendi alıştıkları hayat tan fazla uzaklaştırmayız. Onun için mektep müstahsil bir karakter ar - zeder. Her işimizi kendimiz görürüz. Kapılarımız açıldığı gündenberi bu - raya hiçbir tamirci girmemiştir. Bi - nalarımızı bile kendimiz -yani ço - cuklarımız- yapıyor. Dışarıda 5 - 6 bin liraya çıkan bir yapıyı biz bu - rada 5 - 6 yüz liraya mal ediyoruz.

Ve, çamlığın arkasında harıl harıl işleyen, taş, kum, kalas, taşıyan ço - cukları göstererek:

— Görüyor musunuz, dedi, bunlar bu ay sonunda yeni gelecek 250 ta - lebe için yeni paviyon yapıyorlar. Ötede marangozhanedeki çocuklar de yeni arkadaşları için karyolalar ha - zırlamaktadırlar.

Bir nokta daha; bu yeni gelecek talebenin yarısı, yani 125 i kızdır, Böylece kız mevcudumuz da artmış olacaktır ki, bu bizi cidden sevindi - ren mühim bir hâdisedir.

Ve gülümsiyerek ilâve etti:

— Fakat noktalar bitmez ki; ens - titümüzün hususiyetlerinden biri de hademe kadrosunun gayet dar olu - şudur. Aşçılar, çamaşırcılar, gece bekçileri, kapıcı, santral memuru.. hepsi bu kadar. Üst tarafı, bütün iş - leri çocuklar kendileri görürler. Ya - taklarını kendileri yaparlar, sofra - larını kendileri kurarlar. Görecek - siniz ya, şu yanda da 30 kişilik yeni bir banyo dairesi yapıyorlar. Biz bu rada dört yüz talebe ,yüze yakın e - ğitmen, yirmiden fazla muallim: To - pu topu 6 hadememiz var.Diğer mek tepler gibi yapsak 60 - 70 hademe ile güç çevirebiliriz bu işi. Sonra da a - razimizi düşününüz: Yuvarlak he - sap; Arnavutluk kadar bir yer ve bu yerde, bu kumlu ve kireçli toprakta, bir çoklarının hiçbir mahsul alına - maz dediği bu arazide en iyi randı - manı alabiliyoruz.

Uzaktan çocukların sesi geliyordu:

Biz ulusal varlığın temeliyiz,
köküyüz.
Biz yurdun öz sahibi, efendisi,
köylüyüz!

— Açıkta müzik dersi... Köylü marşını okuyorlar.

Sonra sıcak, çok samimî bakışla - rını gözlerime çevirerek:

— Buyurunuz; enstitümüzü istedi ğiniz gibi gezebilirsiniz şimdi.. dedi.

KANDEMİR

Yeni Mebuslarımız

Halk fırkası namzetleri ittifakla kazandılar

Ankara, 12 (A.A.) — 12/5/940 tarihinde yapılan intihapta boş olan Aydın mebusluğuna Eminö nü Halkevi reisi Agâh Sırrı Le - vend, Bilecik mebusluğuna Ada - nada Gülek Limited Şirketi Mü - dürü Kasım Gülek ve Zonguldak mebusluğuna Siyasal Bilgiler O - kulu profesörü Hazım Atıf Ku - yucak, Cümhuriyet Halk Partisi namzedi olarak ittifakla seçilmiş lerdir.

Almanlar Majinoya saldırıyorlar

(3 üncü sahifeden devam)

100 kilometrelik mesafeyi 6 saatte ancak aşmıştır.

Almanlar Şimal Denizine Varmışlar

Berlin, 12 (Hususî) — Umumî ka - rargâhın son tebliğinde, bütün şi - malî Holandanın Almanların işgali altında bulunduğu ve Alman kıta - larının Şimal Denizine vardıkları bildirilmektedir.

Belçika Başvekili Vaziyeti Anlatıyor

Brüksel, 12 (A.A.) — Belçika Baş - vekili Pierlot, radyoda söylediği nu - tukta demiştir ki:

«Şu sırada uhdesine düşen müte - addit vazifelerle bunalmış bulunan hükûmetin halkla istediği şekilde sı kı bir temas muhafaza edemeyişini elbette takdir edersiniz.

Pierlot sözlerini şöyle bitirmiştir: Müttehit bulunalım ve zafere kar - şı itimadımızı muhafaza edelim. Müt tefiklerin yardımiyle muzaffer ola - cağız.

Pierlot nutkunu söylediği esnada Brükselde hava tehlikesi işareti ve - rilmiştir.

Essen Bombardıman Edildi

Londra 12 (Hususî) — İngiliz tay - yareleri bugün Almanya üzerinde u çarak muhtelif askerî hedefleri bom - bardıman etmişlerdir.

Bu meyanda bilhassa, Essen üze - rine yapılan bir hücum esnasında, burada bulunan bir çok fabrika ve mühimmat depoları berhava edil - miştir.

Dün Churchill Yemin Etti

Yeni kabineye Lord Lloyd da giriyor

Londra, 12 (Hususi) — Churchill ve yeni kabinesi âzası kralın huzu - runa girerek yemin etmişlerdir.

İngiliz kabinesindeki son değişik - liğe inzimamen Lord Lloyd Müstem leke Nazırlığına, Morrisson da İaşe Nazırlığına tayin edilmiştir.

Dünya Harbi ve Japonya

(Birinci sayfadan devam)

lanamıyacağını açıkça bildir - miş ve bunu müteakip İngiliz ve Fransız sefirlerini kabul ederek ayni şeyleri söylemiş - tir.

Akşama doğru Amerika ve İtalyan sefirleri de Hariciye Nezaretine gelerek Arita ile görüşmüşlerdir.

Rumanya kabinesi

(1 nci sayfadan devam)

Askerî hazırlık mesaisine, memle - ketimizin, kendine ait olmıyan her - hangi bir menfaat peşinde sürüklen - mesine meydan vermeden işlerin i - daresini serbestçe temin edebilmesi için hudutlarda teyakkuz faaliyetine devam edeceğiz. Hükûmetin, bu ni - zam ve emniyet siyasetine devam edebilmek üzere, bütün Rumenlerin müzaheretine nail olacağına eminim. Yeni hükûmet ve yeni siyaset bu - dur.

Dahilî sahada sükûnet ve sulhü temin siyasetine devam ederek bü - tün Rumenler arasında ittihadı ve tesanüdü kuvvetlendireceğiz.

İktısadî sahada, harbin neticeleri ve zarurî ihtiyaçlarımızla gitgide da ha muğlak bir hale gelen ekonomi - miz için, yeni nizamlar vücude ge - tireceğiz.»

SPOR

Dünkü Futbol Maçları

(6 ncı sahifeden devam)

İstanbul — Ankara

İstanbul ve Ankara mektepleri muhtelitleri dün Kadıköyünde ilk karşılaşmalarını yapmışlardır. Anka - ra mekteplileri nisbeten daha zayıf bir kadro ile geldikleri halde maçı kazanmışlardır.

Birinci devrede iki taraf da bütün gayretlerine rağmen gol çıkarama - mışlardır. İkinci haftaym gol bakı - mından daha verimli olmuş ve Anka ra iki İstanbul da son dakikada bir gol çıkarmışlardır.

Ankaranın gollerini Kadri ve Hik - met atmışlardır. İstanbulunkini sant rofor Zeki yapmıştır.

Ankara takımı: Nuri, İbrahim, Fu at, Sedat, Nuri, Eşref, Suphi, Hikmet, Kadri, Sabri, Ahmet.

İstanbul takımı: Müvahhit, Murat, Süleyman, Faruk, Arif, İsmet, Ka - dir, eki, Feridun, Yunus.

Terfi maçını Pera kazandı

Dün Fenerbahçe stadında oynanan ikinci küme terfi maçında Beyoğlu - spor Beylerbeyini 4—2 yenerek bi - rinci kümede Hilâl takımının yerini almıştır.

Maç Beyoğluspor hâkimiyeti al - tında cereyan etmiş ve birinci devre 4—2 Pera lehine bitmiştir.

İkinci devrede Beylerbeyi takımı hâkeme itiraz ederek sahaya çıkma - mıştır.

Dünkü Atletizm Müsabakaları

Dün Fenerbahçe stadında halk müsabakaları namı altında atletizm hareketleri yapılmıştır. Bu müsaba - kalarda Faik çok kıymetli bir derece elde etmiştir.

14.10 olan bu derece Türkiye ve Balkan rekorudur. Eski Balkan re - koru 14.8 ile Yunanlı Maudikase a - itti.

Eski Türkiye rekoru ise 15.2 ile yine Faikte bulunuyordu.

Neticeler şunlardır:

4 cü K. 100 metre

1) Sezai 11.5.2) Ferit 11.8

3) Yuanidis.

3 cü K. 200 metre:

1) Hilmi 24.2, 2) Hayri 24.9, 3) Ricopulos.

110 M. 1. ci K. :

1) Faik (14.7. yeni rekor), 2) Vas fi 15.8, 3) Hrisopulos.

800 Metre 1. ci K. :

1) Recep 2.01.7, 2) Hüseyin 2.07, 3) Abdullah.

Uzun Atlama IV. K. :

1) Kabulidis 5.70, 2) Yuanidis 5.60 3) Necdet.

3 Adım 1. ci K. :

1) Yavru 13.62, 2) Pilitas 13.40, 3) Nadi 12.61.

Mısırda 3-1 mağlûp olduk

Kahire, 12 (Hususi) — Bugün Mısır muhtelitile Galatasaray - Fener muhteliti arasında yapılan futbol maçı, büyük bir kalabalık önünde cereyan etmiş ve Mısır muhtelitinin 3—1 galebesile ne - ticelenmiştir.

Yüksek 4. cü K. :

1) Hüsamettin 1.56, 2) Yorgo 1.52 3) Cemil.

Gülle 4. cü K. :

1) Samim 11.59, 2) Kakulidis 11.14 3) Hakkı.

Gülle 1. ci K. :

1) Ata 13.94, 2) Onat 13.92, 3) Şerif 12.23.

Disk III. K. :

1) Melih 32.57, 2) Alâettin 23.57. 3) Özden.

Hatayda yapılan bisiklet müsabakaları

Antakya, 12 (A.A.) — Türkiye bi - rinciliklerine iştirak etmek üzere ter tip edilen bisiklet yarışının sonun - cusu bugün yapılmıştır. 75 kilomet - relik mesafeyi 2 saat 33 dakika 30 saniyede alan Süleyman Uçar mın - taka birincisi olmuştur. İkinciliği de bir saniye farkla Reyhaniyedn Mus - tafa almıştır.

Ankarada atış müsabakaları

Ankara, 12 (A. A.) — Dün ve bu gün atış poligonunda devam edilen müsabakalarda çok iyi neticeler a - lınmıştır. Her zamankinden fazla rağbet gören bu müsabakada puvan - ların yüksekliği sayanı memnuniyet bir vaziyettedir.

Şimdil k 60 üzerine 50 puvanla bi - rinci Mehmed Özer,

Şimdilik 60 üzerine 57 puvanla i - kinci Mustafa Ural,

Şimdilik 60 üzerine 54 puvanla ü - çüncü H. Riza İçöz.

Şimdilik 60 üzerine 54 puvanla ü - çüncü Yaşar Yalçınkaya.

Müsabakalara salı ve perşembe gün leri hariç her gün saat 16 - 17 arasın - da devam edilecek ve cumartesi gü - nü müsabakaların finali yapılacak - tır. Bu müsabakalara herkes iştirak edebilir .

Büyük iskeleler inşa ediliyor

Sahillerimizin bazı yerlerinde in - şası kararlaştırılan 10 iskeleden bir kısmının projeleri hazırlanmış ve bun ların inşasına başlanmıştır. Bu iske - leler en büyük vapurların yanaşabi - leceği tarzda inşa edilecektir. İskele - lerin üzerinde tahmil, tahliye işleri - ne ait her türlü tesisat bulunacaktır.

Vecizelerin şerhi

Hayatta muvaffak olmanın sırrı fırsatı yakalayıp istismar etmektir

Fırsatları yakalamak ve istismar etmek, hiç şüphe yok ki, insana ha - yatta muvaffakiyet temin eder. Fa - kat fırsatı yakalamadan evvel, fırsa - tı yakalamak liyakatini kazanmak fırsatın ne olduğunu, hangi fırsatın yakalanacağını bilmek lâzım.

Bunu bilmedikçe ve öğrenmedikçe ne hayatta muvaffak olmağa, ne de fırsatı yakalamağa imkân vardır. O halde her şeyden önce hayat için hazırlanmak, hayatta tutulacak mes - lek için lâzım olan irfan ve ihtisası kazanmak gerektir. Ondan sonra, fır sat yakalamak kalır ki erbabı için iş - den değildir.

Böyleleri fırsatı beklemezler, fır - sat onları takip eder ve kucaklarına düşer.

POLİSTE:

Otomobil çarptı

Pangaltıda oturan Mustafa oğlu Süleyman Nişantaşı Rumeli cadde - sinden geçerken şöför Osmanın ida - resindeki otomobilin sademesine ma - ruz kalmış, kulağından ağırca yara - lanmıştır.

Tasviri Efkâr

Nüshası (5) kuruştur.

Abone şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 kr.	2700 kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve zıyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Senenin en güzel müsabakası

Zengin Hediyeler :

Her resim bir darbı meseldir. Halledilmiş şeklini (20) numaralı resmin intişarından sonra on gün içinde bize gönde - riniz.

Asipirol Necati Ağrı, sızıların, nezle, grip, romatizmanın ilâcıdır. Bahçekapı; Salih Necati

TEK KOLLU CEMAL'in

Uğurlu eli size, 19 MAYIS GENÇLİK BAYRAMINDA 50,000 Liralık bir servet hazırladı.

Düşünmeden ve vakit geçirmeden derhal biletinizi alınız ve cebinize koyunuz!

19 Mayıs biletleri bitmek üzeredir. Çok acele ediniz.

Harp meydanında BİR KOLUNU KAYBEDİP, TEK KOLİYLE şimdiye kadar binlerce vatandaşı zengin eden TEK KOLLU CEMAL'i daima üstün tutunuz. Bu sizin için de büyük bir şeref ve belki de vatanî bir vazifedir .

TEK KOLLU CEMAL Gişesi Sahibi Harp Malûlü Subaylardan CEMAL GÜVEN

Adres: İst. Eminönü Tramvay Caddesi 28 No. da - Hiç bir yerde şubesi yoktur.

Askerî Davetler

Eminönü Yerli As. Şubesinden:

1 — 1 Haziran 940 günü yedek subay ve askerî memurlarının senelik yoklamaları başlıyacaktır. Ve bir ay devam edecektir.

2 — 22 Haziran 940 gününden 30 uncu gününe kadar herhangi bir suretle gününde yoklamaya gelmiyenlere tahsis edilmiştir.

3 — Yoklamaya gelirken nüfus cüzdanile askerî hizmet vesikası sıhhî subaylar için diploma ve ihtisas vesikaları ellerinde bulunacaktır.

4 — Ahvali sıhhiyeleri dolayısile raporları olanlar raporlarını birlikte getireceklerdir.

5 — Yoklama sırasında istenilen malûmatı şifahen veya mektupla bildirmemiş ve şubeye gelerek kayıtlarını yaptırmamış olan yedek subaylar (50) lira para cezasına çarptırılacaktır.

6 — Taşrada bulunanlar bulundukları mahallin askerlik şubelerine bir dilekçe ile müracaat edecekler veyahut taahhütlü mektupla şubedeki defter sıra numarasile tercümei hal ve askerî vesika sureti gönderecektir.

7 — Yedek subay yoklama günleri aşağıda yazıldığı veçhile sınıf ve rütbe sırası takip edecektir:

1 — 1 Haziran 940 günü:
General, kurmay, piyade albaylar

2 — 3 Haziran 940 günü:
P. Yarbay, binbaşı, yüzbaşılar.

3 — 4-5-6-7 Haziran 940 günü:
P. Üsteğmen, teğmen ve asteğmenler.

4 — 8 Haziran 940 günü:
Süvari büyük ve küçük rütbeli subaylar.

5 — 10-11 Haziran 940 günü:
Topçu büyük ve küçük rütbeli subaylar.

6 — 12 Haziran 940 günü:
Nakliye subayları.

7 — 13 Haziran 940 günü:
İstihkâm subayları.

8 — 14 Haziran 940 günü:
Muhabere subayları.

9 — 15 Haziran 940 günü:
Baytar levazım, harp sanayi, deniz subayları.

10 — 17 Haziran 940 günü:
Eczacı subayları ve kimyagerler.

11 — 18 Haziran 940 günü:
Diş hekimi, esnaf, mızıka, imamlar.

12 — 19 Haziran 940 günü:
Hesap memuru ve muamele memurları.

13 — 20 Haziran 940 günü:
Demiryol, jandarma, oto, tayyare subayları.

14 — 21 Haziran 940 günü:
Tabipler, harita, ölçme, ışıldak subayları.

15 — 22-24-25-26-27-28-29 Haziran 940 günleri:
Herhangi bir sebeple yoklamaya gelmiyen subaylar.

* * *

Fatih Askerlik Şubesinden:

1 — Yedek subayların sene yoklamalarına 1 Haziran 940 gününden itibaren başlanacaktır. Yoklamalar haziran ayı sonuna kadar devam edecektir. Yoklamaların bizzat yaptırılması mecburidir.

2 — Rahatsız olanlar (mahallî hükûmet hekimliğinden musaddak rapor) hükûmet memuru olup ta berayi vazife şube mıntakası haricinde olanlar (tavzif edildikleri emrin sureti) serbest meslek sahibi olup ta haziran ayı zarfında hariçte bulunmaları mecburî olanlar (bu mecburiyetini bulundukları mahallin emniyet müdürlüklerinden veya âmirliklerinden alacakları tasdikli vesikalar) yoklamalarını kerre dahilindeki vesaiki mektuplarla göndermek suretile mektupla yoklamalarını yaptıracaklardır. Vesikasız gönderilen mektuplar makbul değildir. Ve yoklamaya gelmemiş addedileceklerdir.

3 — Mektupla yoklamalarını yaptıracaklar bizzat yoklamalarını yaptıracak subayların getirecekleri aşağıdaki vesaiki de mektupla göndereceklerdir.

4 — Şube mıntakası haricinde olup ta yoklamalarını yaptıracaklar istenilen vesaiki bir dilekçe ile bulundukları mahallin şube başkanlıklarına müracaat etmek suretiyle de yaptırabilirler.

5 — Gerek mektupla ve gerekse dilekçe ile müracaatlarda nüfus cüzdanlarında 939 yoklamasında yazılmış şube defter sıra kayıt numarasının bildirilmesi lâzımdır. Meselâ: 3/25 gibi.

6 — Yoklamaya gelmiyenler veya usuline tevfikan mektupla yaptırmıyanlar 1076 numaralı kanuna tevfikan (50) lira cezaya tâbi tutulacaklardır.

7 — 1 Haziran 940 sabahından 2 haziran 940 akşamına kadar her sınıftan albay rütbesindeki subayların.

2 Haziran 940, 4 haziran 940 akşamına kadar her sınıftan yarbay rütbesindeki subayların.

4 Haziran 940 sabahından 7 haziran 940 akşamına kadar her sınıftan binbaşı rütbesindeki subayların.

7 Haziran 940 sabahından 10 haziran 940 akşamına kadar yüzbaşı rütbesindeki subayların.

10 Haziran 940 sabahından 20 haziran 940 akşamına kadar Üsteğm. Teğm. ve Asteğm. rütbesindeki subayların yoklamaları yapılacaktır.

8 — Yoklamalarda aşağıdaki vesaik asılları ile birlikte ve tasdiksiz olarak beraber bulundurulacaktır.

A — Terhis tezkeresi veya mütekait emri veya diğer askerî vesaik sureti,

B — Nüfus cüzdanı,

E — İkişer adet fotoğraf,

H — Hekim, eczacı, dişçi ve veterinerlerin diploma ve ihtisas vesikaları suretleri.

9 — Her rütbe için tayin edilen günlerde yoklamaya gelinmesine riayet edilmesi ilân olunur.

HASAN Kremleri

Kar, Yağsız ve Yağlı Acı Badem, Yarım Yağlı, Gece

Kadınların cinsî cazibelerini, hüsnüfüsunlarını ziyadeleştiren, nazik cildlere şeffaf ve yumuşaklık temin eden, ihtiyarları gençleştiren ve gençleri güzelleştiren, buruşuk yüzleri geren bu şayanı hayret kremlerin nefaseti hakkında ne söylense azdır.

Avrupanın en büyük sergilerinde, en büyük nişanları kazanan, diplomalarla birinciliği ihraz eden bu meşhur krem, bütün kibar kadınların yegâne hayat arkadaşıdır.

Hasan kremleri yağsız kar cinslerini sabah, acı badem yağlı kremlerden akşam, pembe gece kreminden gece yatarken sürmekle 30 yaşındaki bayanlar mutlaka 18 yaşında, 40 yaşında olanlar 25 ve 50 yaşında olanlar 30 ve 60 yaşında olanlar 40 yaşında görünürler.

Daima terütaze, daima güzel, daima genç görünmek için mutlaka HASAN Kremleri markasına ve etiketine dikkat ediniz

Satılık Yalı

Boğaziçinde, İstinyede çok güzel bir yalı ehven fiyatla acele satılıktır.

İstiyenler, gazetemiz idaresine mektupla veya bizzat müracaat edebilirler.

İstanbul Mıntaka Liman Reisliğinden:

Denizcilere ilân

1 — Silivri ve Büyükçekmeceden geçen tul dairelerile Büyükçekmecenin Baba burnundan geçen arz dairesindeki sahil kısmı; denizaltı gemilerimizin dalış sahası olduğundan bu sahadan mecburiyet olmadıkça küçük ve büyük gemilerin geçmemeleri ve bilmecburiye geçeceklerin de azamî dikkat eylemeleri.

2 — Büyükçekmeceden geçen tul dairesi ile Ereğliden geçen tul dairesi arasında kalan ve Anadolu sahiline kadar giden deniz sahasında donanmamız tarafından 22/6/940 tarihine kadar top atış talimleri yapılacağından bu sahadan geçen gemilerin müteyakkız bulunmaları ilân olunur. (3911)

EREĞLİ HAVZASI Kömürleri Satış Birliğinden:

3780 numaralı kanuna müsteniden 2/12899 numaralı kararnamenin 3 sayılı kararına göre teşekkül eden

"Ereğli Havzası Kömürleri Satış Birliği,, Merkezi ZONGULDAKTADIR.

Birlikten kömür almak istiyen müstehliklerin 15 mayıs 1940 tarihine kadar İstanbulda Tophanede, İskele caddesinde 28 numarada ve 15 mayıs 940 tarihinden itibaren de doğrudan doğruya Zonguldakta SATIŞ BİRLİĞİ MERKEZİNE müracaat eylemeleri lâzımdır.

KÖMÜR SATIŞ ŞERAİTİ:

1 — Kömür alıcılarının kömür bedelini peşinen ödemeleri şarttır.

2 — Kömürler Havzada F.O.B. olarak teslim edilecektir.

Telgraf adresi: ZONGULDAK - SATIKÖMÜR - Telefon: 145

Zonguldak.

Çocuk Hekimi

Dr. Ahmet Akkoyunlu

Taksim, Talimhane Palas No. 4

Hastaları her gün saat 15 den sonra kabul eder. Telefon: 40127

Böbrek, mesane, prostat ve idrar yolu hastalıkları muayenehanesi

Dr. Sedat Kumbaracılar

Üroloğ - Operatör

SİRKECİ: Tramvay caddesi Viyana oteli sırasında No. 42 üst kat

Dr. Hafız Cemal

Dahiliye Mütehassısı

Lokman Hekim

Divanyolu 104

Muayene saatleri pazar hariç her gün 2.5 - 5, salı ve cumartesi sabahları 9 - 11 hakiki fıkara kabul olunur.

Tel. 22393

Kiralık Ev

Beyoğlunun En İşlek Yerinde

3 oda mobilyalı, kalorifer, banyo, havagazı ve her türlü modern konforu haiz bir apartıman müsait fiyatla kiraya verilmektedir. Müracaat Telefon 24365

Sahib ve Neşriyat Müdürü: Z. T. Ebüzziya
Basıldığı Yer: MATBAAI EBÜZZİYA

NAKİL

Vakıf Paralar Müdürlüğünden:

İdaremiz, Dördüncü Vakıf hanın zemin katından, Yeni Postane karşısında inşa olunan (Valde Hanı) nın birinci katına nakledilmekte olduğundan sayın müşterilerimizin ve alâkadarların 13 mayıs 940 pazartesi gününden itibaren Valde Hanındaki dairemize müracaat etmeleri rica olunur. (3860)

Toprak Mahsulleri Ofisinden:

Halen sahipleri elinde bulunan 1939 ve daha evvelki seneler mahsulü afyonların toprak mahsulleri ofisince aşağıdaki şartlarla ve peşin para ile mübayaasına karar verilmiştir.

a — Afyonlar 1940 senesi Mayıs nihayetine kadar İstanbul deposuna teslim edilmiş bulunacaktır.

b — Bu müddet zarfında getirilen afyon depoya giriş sırasile muayeneye tabi tutulacak, ince ve kabası tefrik edildikten sonra usulü dairesinde nümunesi alınarak tahlili ve bunu müteakip tartısı ve kat'i tesellümü yapılarak bedelleri ödenecektir.

c — Hikemî muayene neticesinde mağşuş bulunan afyonlar mübayaa edilmiyecektir.

d — Bu afyonlar için takdir edilen kıymet ince toplanmış olanların beher morfin derecesi (40) kuruş ve kaba toplanmış olanların beher morfin derecesi (30) otuz kuruştur.

e — İstanbul haricinde bulunan mütevassıt veya zürra ellerinde bulunan afyonlarını bizzat İstanbula getirmedikleri takdirde afyonlarının iptidai ve kat'i teslim ve tesellüm muamelesi, bedellerinin tahsili için noterden musaddak bir vekâletname ile İstanbulda münasip görecekleri bir mutemedi vekil tayin edebilirler. (3620)

EREĞLİ KÖMÜRLERİ İŞLETMESİ Kömür Satış Şubesinden:

Ereğli Kömürleri İşletmesi Kömür Satış Şubesinin bilûmum mevcudat, taahhüdat ve matlubatı bütün hukuk ve vecaibile 3780 numaralı kanuna müsteniden 2/12899 numaralı kararnamenin 3 sayılı kararı hükmüne göre teşkil edilen:

«Ereğli Havzası Kömürleri Satış Birliği» ne devredilmiş olduğundan alâkadarların her türlü işleri için 15 mayıs 1940 tarihinden itibaren merkezi ZONGULDAKTA bulunacak olan adı geçen Satış Birliğine müracaat etmeleri.

İstanbul Gümrükleri Başmüdürlüğünden:

Gümrüklerdeki sahipsiz eşya satılıyor

EGANYO marka 113 numara 27 kilo dişçi çimentosu ve mahlûlü, İA marka bilâ numara 1008 kilo mağaza camı, JPA marka 184 kilo kıyılmış tütün, PR marka 3934 No. ağaç saplı kâğıt yelpaze, SE marka 2324 No. oyuncak, DDSS marka 2318 - 2320 No. 131 kilo 500 gram oyuncak lâstik top, BC marka 1/2 No. 29 kilo 800 gram yazı makinesi, CC marka 777 No. 68 kilo 500 gram yün örme mensucat, Buderus marka 30 ton çimento, RS marka 146129/138 No. 1120 kilo iyi matbaa kâğıdı, NS mrka 55384 No. 39 kilo 500 gram ipekli yün mensucat, CCC 31233 No. 31 kilo ipekli pamuklu muşamba, CCO 31233 No. 71 kilo ipekli pamuk muşamba, SSV 33549 No. 16 kilo redresör, F 104 No. 11 kilo 850 gram alıcı radyo makinesi, RM 125 No. 46 kilo 200 gram nikel yaldızlı pirinç traş makinesi, H 3619 No. 21kilo 700 gram matbu kâğıt etiket, BTK 6902 No. 31 kilo mukavva kutular içinde yün örme bere, DKW 13335 No. hurda otomobil, TCDD 518/69 No. 385 kilo 600 gram mihanikî makine aksamı, MA 1/11 1140 adî boş cam şişe, 46/13-6 No. 28 kilo 940 gram müstamel yün erkek elbisesi, SD 1059 kilo saç galvanizli uc, stiyris 1/4 No. 309 kilo demir eğe, müdürlüğü bilâ No. 1614 kilo âdî cam boş şişe, UJR 5386/87 No. 91 kilo 200 boş fotograf filmi, CP 4388 No. 104 kilo boyanmış at kılı, FB 2102 No. 31 kilo 800 gram Türkiye albümü foto resim, FH 6103/61066 kilo 780 gram şapka şeridi, DARFEL 127/8 No. 28 kilo 700 gram bagalit sigara tablası, DARFEL 127/7 No. 63 kilo bagalit sigara tablası, HD 3500 No. 52 kilo teneffüsü sınaî cihazı, 11 kırmızı 1 beyaz 440 kilo âdî demir çubuk, Bilâ 1/20, 2012 sulfat dö sut 10 kilo 500 gram su geçmez hale getirilmiş pamuk eşya, 3 kilo 500 gram su geçmez hale getirilmiş tayyareci elbisesi, EH 6103/6106/7 No. 5 kilo 270 gram ipek şapka şeridi, DS 8491/93 No. 177 kilo krep kâğıdı, DBG 3715 No. 107 kilo cilâlı ağaç merdiven, MR 60 No. 10 kilo pirinçle mürettep deri beygir eğeri, 7 bilâ 15406 kilo kontrplâk tahtası, İRAT 5984 No. sun'i ipek ipliği, MGŞAFAK 6401/1-2 No. boyalı âdî dolap, 4950 12369 No. 35 kilo 500 gram sedef düğme, bilâ bilâ 597 kilo âdî maden demir gemi pervanesi, DC 493 No. 133 kilo merserize pamuk mensucat,

Tan gazetesinin 4/5/940 günlü nüshasında ilân edildiği üzere yukarıda evsafı yazılı eşya 15/5/940, 17/5/940, 20/5/940, 23/5/940 günlerinde saat 13 de Sirkecide Reşadiye caddesinde halı antreposu dahilindeki gümrük satış müdürlüğünde 1549 sayılı kanun hükmüne tevfikan ve 2490 sayılı kanunda yazılı usuller dahilinde açık arttırma suretile satılacaktır. İsteklilerin belli günlerde ve saat 12 ye kadar maliye ünvan tezkerelerini ve 940 sayılı ticaret odası vesikalarını ibraz ederek % yedi buçuk pey akçelerini vezneye yatırmış olmaları lâzımdır. İhale gününden evvel üç gün zarfında sabah saat 9 dan 12 ye kadar usulü dairesinde alıcılar eşyaları ambarlarında görebilirler. Bu eşyadan maada her gün müteferrik eşya satışı yapılmakta olup listeleri salon ilân tahtasında asılıdır.

Telefon: 23219 (3759)